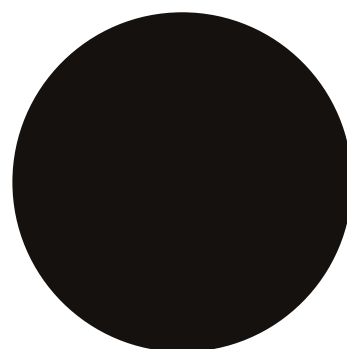

VENNEFORENINGEN
STAVANGER KUNSTMUSEUM

JUBILEUMS
NUMMER

30
ÅR

«Hver og en kan ha sin mening
om malerkunsten, og enkelte som vet
mer om kunst enn andre kan vel gi et verk
etslags kvalitetsstempel, men alle er enig
om at et kunstverk en liker jager bort
hverdagstankene og bringer glede».

Halvdan Hafsten

INNHold

Lederen har ordet // 4

Hilsen fra ordfører Kari Nessa Nordtun // 6

Gode venner er gull verd,
avdelingsdirektør Hanne Beate Ueland // 7

DEN SPEDE BEGYNNELSEN

Den spede begynnelsen // 10

Pådriverne // 12

Kunstnere som bidro,
Berit og Hugo Frank Wathne, Terry Nilssen-Love // 13

Men hvor kom Venneforeningen inn? // 15

Arbeidet i årene fra 1990 og til museet sto ferdig // 16

LARS // 16

VENNEFORENINGEN GJENNOM 30 ÅR

To tidligere ledere

Kirsti Margrethe Lærdal og Svein Gunnar Molven // 18

Mangeårige medlemmer // 20

Temakvelder før – og kunstlunsjer nå // 24

Venneturer i distriktet,
skulptur- og gallerivandringer // 26

Kunstnermøter // 29

Kunstturer gjennom 30 år // 32

Nyhet – filmkveldene // 36

Medlemsutvikling og økonomi // 39

Det var en gang – noen ganger
– at man snakket om en skulpturpark i Stavanger // 40

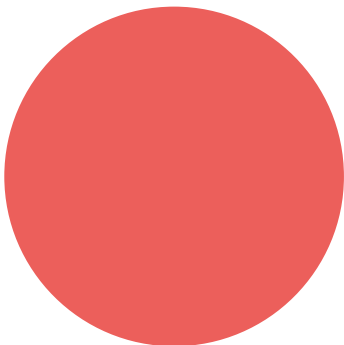
GAVER

Våre gaver gjennom 30 år // 42

Takk for støtte! // 49

Kunstnerstipend // 50

Jubileumsfeiring 3. september // 50

Redaktør: Eva Nilsson
Med støtte av: Eli Frøyland Olsen

Design/layout: Reload ved Aud Vikør
Trykk: Kai Hansen Trykkeri

LEDEREN HAR ORDET

Eli Frøyland Olsen

STYRET I VENNEFORENINGEN GRATULERER VÅRE MEDLEMMER MED 30 ÅRS JUBILEET!

Det er en glede å kunne markere 30 års jubileum for Venneforeningen 3. september 2021 i nært samarbeid med Stavanger kunstmuseum. Venneforeningens første konstituerende styremøte var 29. august 1990, men 30 års markeringen er utsatt 1 år på grunn av corona pandemien.

JUBILEUMSNUMMER AV LARS OG FEIRING I STAVANGER KUNSTMUSEUM

Styret i Venneforeningen vil markere 30 års jubileet med en jubileumsfest for medlemmene fredag 3. september 2021 med et eget festprogram i Stavanger kunstmuseum.

Jubileumsnummeret av medlemsbladet LARS forteller Venneforeningens historie gjennom 30 år. Det var viktig for styret å gå tilbake i tid, til 1980 årene, for å gi et bredt bilde av bakgrunnen for at vi fikk et nytt kunstmuseum i Stavanger.

Jubileumsnummeret av LARS trykkes og deles ut til medlemmene. Det vil være tilgjengelig i museet og være en del av museets historie. Det blir i tillegg sendt digitalt til medlemmene og kan gis til nye medlemmer.

KUNSTVENNENE

Venneforeningen har sin basis i en interessegruppe som jobbet iherdig for et nytt kunstmuseum i Stavanger. Mange meldte seg som medlemmer, og det er gledelig at mange har beholdt medlemskapet gjennom alle disse årene.

I 1990 var antall medlemmer 85. Medlemstallet økte raskt til over 400. Det har økt gjennom årene og har stabilisert seg på rundt 650 medlemmer.

Stavanger kunstmuseum tilbyr medlemmene et sted å møtes og gir oss god kunstinformasjon i forhold til aktuelle utstillinger og arrangementer. Venneforeningen har vært en ivrig og aktiv støttespiller for Stavanger kunstmuseum, og medlemmene har en god tilhørighet til museet.

STØTTE TIL KUNSTMUSEET

Vedtektene for Venneforeningen ble tidlig utarbeidet med to formål:

1. Yte økonomisk støtte til kunstmuseet, hovedsakelig til innkjøp av kunst.
2. Gi medlemmene gode tilbud med arrangementer som stimulerer deres interesse for kunst og for kunstmuseet.

Hovedoppgaven var å støtte innkjøp av kunst til det nye museet, men det er også gitt penger til andre behov i museet. Tidlig ble det i tillegg bestemt å satse på en skulpturpark i tilknytning til bygningen. For å gjøre det mulig å få skulpturer i høyere prisklasse ble det satt av støttebeløp gjennom flere år til innkjøp av «Möbius» og «Skara Brae».

AKTIVITETER GJENNOM ÅRENE

Aktivitetene og tilbudene til medlemmene har vært imponerende mange og varierte gjennom årene. Det ble blant annet arrangert egne åpninger til kunstutstillingene før utstillingsåpningene, temakvelder, eget musikkprogram, kunstturer i distriktet og rundt i landet og mange turer til utlandet med stor oppslutning.

Styret ser det som sin oppgave å videreføre det gode arbeidet som er gjort og tilpasse det til vår tid. Digitalisering frigir tid og arbeid for styret. Det har også en positiv effekt på økonomien som gir mer midler som brukes til aktiviteter for medlemmene. Vi har i dag få medlemmer uten mailadresse. LARS og all medlemsinformasjon blir med få unntak sendt digitalt. Her kan vi nå medlemmene raskt med tilbud om arrangementer i museet og gallerier. På nettsiden til Stavanger kunstmuseum, er foreningens hjemmeside med medlemsinformasjon, registrering av medlemskap og kontingent.

VEIEN VIDERE FOR VENNEFORENINGEN

- Prioritet nummer en er å drifte Venneforeningen på en forsvarlig måte og ha god kontroll på økonomien.
- Beholde og videreutvikle medlemmenes interesse for kunst, kunstmuseet og Venneforeningen.
- Ønske nye medlemmer velkommen.
- Gi et variert tilbud med kunstfaglig innhold med god kvalitet, og videreføre kunstlunsjer, kunstfilmer, utstillinger, kunstnermøter med lokale kunstnere, gløggaften, gallerivandringer, skulpturvandringer og kunstturer i inn og utland.
- Videreutvikle medlemsbladet LARS, og fortsette med to årlige utgivelser.
- Styret arbeider med en foreløpig plan med tilbud om en foredragsserie.
- Ha et godt samarbeid med ansatte i museet.

Styret vil alltid være åpne for nye samarbeidspartnere, impulser og ideer

TAKK

Som styreleder vil jeg takke styret for et svært godt og entusiastisk samarbeid. Takk til Eva Nilsson for det store arbeidet med å være redaktør av LARS gjennom mange år, og arbeidet med jubileumsnummeret av LARS. Takk til jubileumskomiteen ved Torill S. Lura, Sissel Medby og Tor K. Eskeland. Takk for bidrag fra nytt styremedlem Einar Borchsenius.

En spesiell takk til våre trofaste og interesserte gamle og nye medlemmer for positiv deltakelse. Uten dere ville vi ikke hatt noen Venneforening.

Til sist vil jeg rette en stor takk til alle ansatte i Stavanger kunstmuseum, med avdelingsdirektør Hanne Beate Ueland i spissen, som med stor velvilje legger til rette for våre ulike aktiviteter. Takk for et utmerket samarbeid og et kunstfaglig tilbud med høy kvalitet.

STYRET 2021

Foran fra venstre: Torill S. Lura, Eli Frøyland Olsen og Eva Nilsson.
Bak fra venstre: Einar Borchsenius, Sissel Medby, og Tor K. Eskeland.

HILSEN FRA ORDFØREREN

Stavanger er en internasjonal kulturby som holder et høyt nivå innen alle kunstformer. I byens visningsrom og på scenene våre kan publikum oppleve noen av verdens fremste kunstnere og utøvere – og holde seg oppdatert på det nasjonale og regionale kunstfeltet.

Jeg er stolt av Stavanger kunstmuseum, og glad for at museet har en egen venneforening som på frivillig basis legger ned en solid innsats for andre.

Der er en glede for meg, på vegne av Stavanger kommune, å sende de varmeste gratulasjoner til Venneforeningen Stavanger kunstmuseum som endelig kan feire sitt 30-års jubileum.

30 år er en god alder for en venneforening som er mer vital enn noensinne, og med en av byens største medlemsgrupper innen kultur.

Venneforeningen har gjennom alle disse årene vært en viktig pådriver og støttespiller for kunstmuseet. Først i arbeidet med å reise bygget og samle inn midler til nye arbeider i samlingen og til skulpturer til Mosvannsparken. Samlet sett har foreningen bidratt med vel 2,3 millioner kroner, som blant annet har resultert i skulpturene Skara Brae og Möbius utenfor hovedinngangen.

Venneforeningen inviterer til kunstnermøter, filmvisninger, foredrag og turer i inn- og utland, for å nevne noe. Som et resultat av det gode samarbeidet med museet, arrangeres det kunstlunsjer. Da Stavanger kommunes nye kulturplan for 2018 – 2025 var på høring, bidro Venneforeningen til å skape viktig engasjement. Foreningen arrangerte i den anledning til et møte med kunst i det offentlige rom som tema, noe som igjen resulterte i at styret utarbeidet et eget høringsnotat til planen.

Gjennom et rikt program bidrar Venneforeningen Stavanger kunstmuseum til mye glede for medlemmene, men også til økt kunstinteresse i regionen.

**JEG GRATULERER VENNEFORENINGEN
HJERTELIGST MED 30-ÅRS JUBILEET!**

Med hilsen
Kari Nessa Nordtun
Ordfører Stavanger kommune

GODE VENNER ER GULL VERDT

Avdelingsdirektør Hanne Beate Ueland, Stavanger kunstmuseum

Et kunstmuseum er et sted for kunstneriske ytringer. Kunstverkene – enten de er historiske malerier eller samtidskunst – er skapt av mennesker som forholder seg til sin tid. Da Lars Hertervig og Kitty Kielland malte Jæren og deler av Ryfylke på 1800-tallet var det ingen som hadde malt denne delen av Norge før. Med nasjonsbyggingen kom ambisjonen om å male hele landet. Dagens kunstnere forholder seg til en mer globalt orientert virkelighet, hvor omveltende endringer innen klima, handel og verdenspolitikk påvirker oss direkte, og hvor teknologien har endret kunstnerens mulighetsrom. Museet forvalter den historiske kunsten og skaper rom for samtidens kunstnere. Vår viktigste oppgave er å legge til rette for meningsfull utveksling mellom kunsten og publikum. Denne dialogen skjer på mange plan og gjennom forskjellige kanaler. Tradisjonelt har vi en kritikerstand som reflekterer over kunsten i det offentlige ordskiftet. I dag legges stadig mer ansvar over på museet selv; vi må være til stede i sosiale medier og selv skape fortellingene som gjør utstillingene våre attraktive og interessante. Samtidig

jobber vi kontinuerlig med å tilpasse kunstopplevelsen til læreplanene i skoleverket og å skape rom for skoleelevers kreative deltakelse. Vi stimulerer til kunsthistorisk forskning gjennom publikasjoner, seminarer og foredrag. Og vi arbeider for å kunne vise mer av våre samlinger digitalt slik at kunsten kan være tilgjengelig for alle, til enhver tid.

I dette arbeidet er det essensielt at kunstmuseet ser seg selv som en privilegert institusjon i en verden i endring. Vi skal ha en bevisst holdning til hvordan våre prioriteringer på kunstens vegne sørger for at et stort og mangfoldig publikum blir sett og inkludert. For å lykkes trenger vi gode støttespillere og samarbeidspartnere. Ut over den grunnleggende støtten fra stat, fylke og kommune har kunstmuseet alltid vært avhengige av at mange rundt oss ser verdien av å støtte institusjoner som ivaretar den frie kunstneriske ytring.

I år feirer vi jubileet til noen av de viktigste støttespillerne kunstmuseet har. Vi feirer at Venneforeningen Stavanger kunstmuseum har eksistert i 30 år. Det at Venneforeningen er eldre enn museet sier i grunnen alt. Foreningen kom først, deretter museet. Det var privatpersoner i Stavanger som mente at kunstsamlingen måtte få et nytt tilholdssted etter at lokalene på Madlaveien ikke lenger kunne huse samlingen på en forsvarlig måte. Da det etter hvert ble aktuelt å bygge et museum, etter at kunstsamler Halvdan Hafsten valgte å gi sin samling til museet og det hele ble en realitet; da var disse privatpersonene viktige bidragsytere. Vennene arrangerte innsamlinger, kunstnerne i byen auksjonerte bort kunstverk, og alle gode krefter virket sammen for å få realisert et nytt museum. Og hvilket museum det ble! Nær 3000 kvadratmeter utstillingsareal, et auditorium med plass til 140 personer og en flott kuppel som med sin foaje og kafe er en populær møteplass for museets besøkende. Byen fikk et staslig bygg til kunst.

Helt siden åpningen har Venneforeningen stått støtt ved museets side. Da museumsreformen førte til konsolidering inn i Museum Stavanger i 2010, og Rogaland kunstmuseum endret navn til Stavanger kunstmuseum, ble det navneendring også i foreningen. Og gjennom alle disse årene har de vervet medlemmer og laget spennende programtilbud for byens kunstinteresserte. I dag er Venneforeningen ved Stavanger kunstmuseum en viktig institusjon i kunst- og kulturbyen Stavanger. Venneforeningen er en av museets største ressurser, og dette viser seg på mange måter.

For det første bidrar Venneforeningen med en betydelig sum hvert år til innkjøp av kunst. Dette er penger som tildeles museet uten føringer; foreningen har tillit til at museets innkjøpskomité forvalter disse midlene på beste mulige måte. Museet legger frem et eller flere forslag til Venneforeningen som de så kan gi sin tilslutning til. En slik tillitsbasert ordning er helt avgjørende for å få til gode prosesser som gjør at støtten Venneforeningen bidrar til å styrke museets innkjøpsprofil som er forankret i Museum Stavangers styre. I dette jubileumsnummeret av LARS listes verkene opp. Det er betydelige kunstverk som har kommet inn i kunstsamlingen som følge av foreningens bidrag. Ett av de aller fineste og mest markante verkene er Aase Texmon Ryghs Möbius-skulptur som ønsker alle museets gjester velkommen fra sin inviterende plassering like utenfor hovedinngangen. Denne vakre skulpturen som inviterer til lek og berøring, signaliserer et kunstmuseum som har kunstverk av stor kunstnerisk kvalitet i sin samling. Et museum som ønsker dialog og deltakelse fra publikum. Texmon Ryghs vakre skulptur kan også ses som et symbol på Venneforeningens aktive arbeid i og rundt kunstmuseet; styret og medlemmenes utrettelige innsats for å verve nye medlemmer til gode kunstopplevelser.

Venneforeningens kanskje aller viktigste valuta er av den sorten som ikke kan måles i kroner og øre. Det er som med alle gode vennskap; umulig å verdsette høyt nok. For Venneforeningen er en stor gruppe mennesker som er interessert i kunst. De er interessert i å se utstillingene som lages på kunstmuseet,

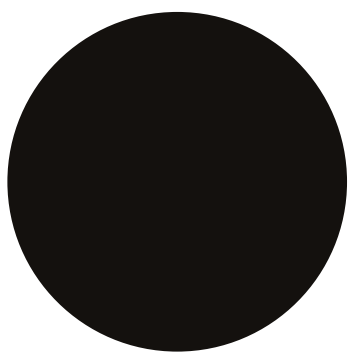
de kommer mer enn gjerne på utstillingsåpninger og medlemmene i Venneforeningen støtter interessert opp om kunstmuseets program. Når museet inviterer til foredrag, seminar, performance eller konserter, og er litt spent på om et slunkent markedsføringsbudsjett har gjort at mange nok vet om det som skjer, da er det en stor trygghet å vite at Venneforeningens medlemmer holder seg oppdatert og ofte finner veien til museet. Slik blir medlemmene i Venneforeningen noen av museets viktigste støttespillere. Museet har med Venneforeningen et kjernepublikum som besøker museet flere ganger i løpet av et år. Det har så vidt meg bekjent aldri vært gjort noen publikumsundersøkelse som har målt besøksfrekvensen til våre gjester. Men enkelte medlemmer i Venneforeningen hadde nok kommet godt ut av en slik kartlegging!

Også de andre kunst- og kulturinstitusjonene i Stavanger ser verdien av dette interesserte og trofaste publikummet. Tilgang til Venneforeningens epostlister er ettertraktet i det Stavangerske kunst- og kulturliv. Alle vet at kunstmuseets Venneforening er et attraktivt publikum. Det er et velutdannet og reflektert publikum som flittig benytter seg av de kulturtilbud byen har å by på. I tillegg til sine egne aktiviteter på kunstmuseet og interessen for kunstmuseets program, arrangerer Venneforeningen stadig turer til andre visningssteder rundt om i byen. Denne store kunstinteresserte gruppen er derfor også et viktig publikumsgrunnlag for andre gallerier og kunstinstitusjoner i Stavanger.

For at et kunstmuseum skal nå sitt mål om meningsfull utveksling mellom kunsten og publikum er det essensielt at museet har et aktivt forhold til sitt publikum. Vårt mål er hele tiden å få flere til å oppdage kunstens potensiale: som demokratisk ytring, som estetisk opplevelse eller som verdifullt refleksjonsrom. I arbeidet med å nå et større publikum søker kunstmuseet kunnskap fra ulike aktører med kompetanse innen publikumsutvikling. Forskere ved Universitetet i Stavanger, som forsker på eldre og livskvalitet, beskriver den voksende generasjonen over 60 år som «det grå gullet». Mange av Venneforeningens medlemmer har fulgt museet gjennom flere år og faller naturlig inn i denne kategorien. Det er et engasjert, kunnskapsrikt og godt orientert publikum som møter museet med interesse, men også med ønsker og forventninger. Og som med sin mangfoldige kompetanse og sterke interesse for kunst er en utmerket sparringspartner for kunstmuseet. Stavanger kunstmuseums Venneforening er gull verdt!

GRATULERER MED JUBILEET!

**DEN SPEDE
BEGYNNELSE**

DEN SPEDE BEGYNNELSE

Av Eva Nilsson

Vi er stolte over at Venneforeningen Stavanger kunstmuseum har eksistert i 30 år. Det skyldes mange entusiastiske mennesker som har jobbet iherdig for at våre medlemmer skal få glede av kunst og få lære om kunst. Men, det hele startet tidligere enn da vår forening så dagens lys den 29. august 1990.

Stavanger Faste Galleri (SFG) holdt til i Stavanger kunstforenings lokaler på Madlaveien. Galleriet huset mye gammel, verdifull kunst av bl.a. Kitty Kielland, Christian Krogh, Carl Sundt-Hansen og Harriet Backer og ikke minst, og det var «hjem» for Hertervig samlingen. Bygget var dårlig og muggbefengt så styret i SFG var begynt å snakke om å flytte til et eget bygg med samlingen.

I 1984 donerte Halvdan Hafsten sin store samling av kunst fra mellomkrigstiden til SFG under forutsetning av at det ble bygget et museum for å huse samlingen. Man fant det da rimelig å samle SFG's kunstsamling og Hafstens generøse gave i et felles bygg.

Byarkitekt Per Faltinsen laget tegninger og modell til et museum ved Mosvannet.

Bygningen var tilpasset friarealene som omgir bygningen. Arealet er 3810 kvadratmeter og prisen var beregnet til 47,5 millioner 1990 kroner med alt inkludert. 1. januar 1990 var fristen for at SFG skulle kunne overta Hafsten samlingen. Dette forutsatte en rask behandling i kommunen med byggestart august 1988.

Men ved behandling i kommunen ble det vansker både med penger og vilje, og lite skjedde. I ekstraordinært møte i kulturstyret 31. oktober 1987 ble det nei til støtte. Formann i SFG's finanskomite, Richard Johnsen, var opprørt. «Vi har presentert et enestående låneopplegg som skyver byens økonomiske forpliktelser for nybygget ut i 1990 årene. Nå er det fare for at Stavanger ikke får Halvdan Hafstens samling likevel». Så snudde det, og et lite flertall i kulturstyret gikk inn for lånegarantier.

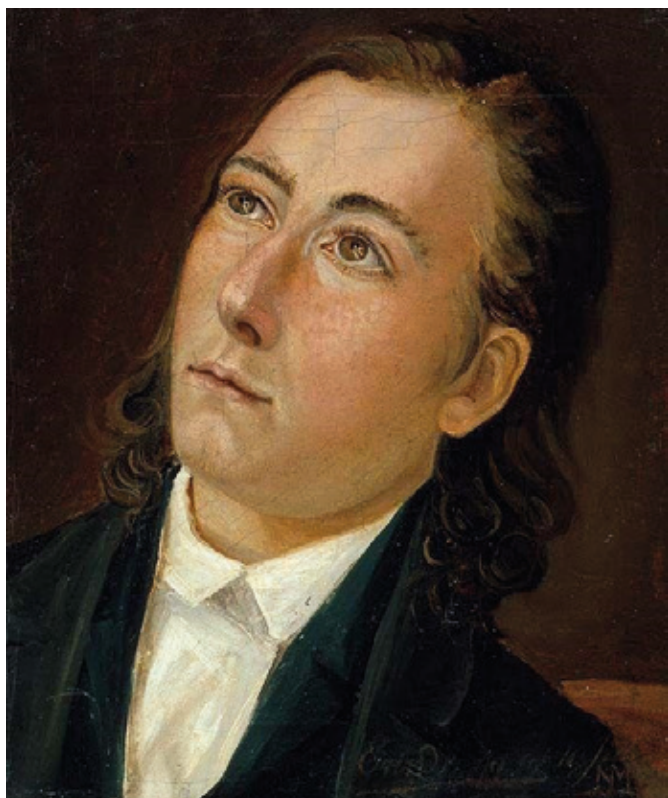

Halvdan Hafsten. Foto: Stavanger Aftenblad

Fra venstre: Stein Kalvig, styret i Berthe Bergs legat, lektor Svein Gunnar Molven, billedkunstner Kjell Pahr Iversen, formann i BKFR Gunnar Aas, byarkitekt Per Faltinsen, konservator Lau Albrektsen og formann i Galleriets styre Per Barkved med modell av det kommende museet. Foto: Jonas Haarr Friestad/Stavanger Aftenblad

Den 4. desember 1987 tok kunstnerne i distriktet gjennom Bildende Kunstneres Forening Rogaland (BKFR) affære. De inviterte til et møte hvor de viste vilje til å støtte opp om byggingen av museet. I paneldebatten og innleggene fra salen var den røde tråden at man fryktet at budskapet ikke hadde nådd helt inn til politikerne. Saken skulle opp i kommunestyret senere, den 11. februar året etter. Da var det kalkulert en pris på 36,7 millioner 1987 kroner, men bygge- og finanskomiteen hadde fått lånetilsagn på 25 millioner og med avdragstid 25 år, rentefritt de første fem årene. Det kommunen ble bedt om, var lånegaranti – ikke bevilgning av millioner over kommende års budsjett.

Lars Hertervig, malt av Niels Bjørnson Møller 10. juni i 1851.
Foto: Nasjonalmuseets samling

«Byens og distriktets kunstnere føler som yrkesgruppe et stort ansvar for å ta skikkelig vare på den kulturarv som ligger i Stavanger Faste Galleris samlinger. Dette gjelder intet mindre enn en forpliktelse overfor våre barn og deres framtid, og det gjelder byens og fylkets renommé» sa billedhugger Hugo Frank Wathne. Det ble dannet en venneforening for nybygg på møtet, og den fikk stor tilslutning.

Fylkeskommunen ved fylkeskultursjef Roald Håland, sa nei til galleribygget på grunn av pengemangel og regionhensyn da saken ble behandlet i fylkesutvalget. Men ved et ekstraordinært fylkesting hvor Arne Rettedal hadde en finger med i spillet, gikk man likevel inn for å bevilge 3 millioner til nybygg. «Vi yter tre millioner og utløser dermed 18 millioner, vi gir sysselsetting til byggebransjen i en vanskelig tid, og vi styrker Rogaland som kulturfylke» sa leder i fylkeskulturstyret Torunn Moksheim Lehmann.

Stavangers ordfører Måsvær uttalte etterpå at «Dette må vi få til». 1. januar 1990 skulle donasjonen bli en realitet og alle gode krefter ble aktivert; byen, fylket, staten, SFG selv og det private næringsliv. SFG kunne ikke selge noen verk for å finansiere bygget, det stred mot vedtektene.

Men BKFR satte i gang. De inviterte kunstnere over hele landet til å donere kunstverk som senere skulle selges på en salgsutstilling i Stavanger kunstforenings lokaler. Det kom inn kunstverk fra hele landet, faktisk ble det donert 322 verk som ble solgt for et par millioner. Det ble gitt midler via legater i byen og privatpersoner, og firmaer bidro med midler til innsamlingskomiteen. Finans- og byggekomiteen for nybygg i SFG hadde samlet inn ca. 10 millioner via legater og gaver.

Endelig, med knappst mulig flertall 39 mot 38, vedtok bystyret i Stavanger å bevilge de nødvendige midler for at man kunne starte oppføring av nybygg til Stavanger Faste Galleri og Hafsten samlingen. Det var 27. juni i 1988. En lang prosess var endelig sluttført. Men bygget var blitt redusert selv om formen som sådan var beholdt.

PÅDRIVERE

Av Eva Nilsson

Det var mange pådrivere i denne saken, først og fremst konservator Lau Albrektsen som drev SFG. Allerede i 1984 tok han kontakt med Halvdan Hafsten som han kjente. Han visste at Hafsten ønsket å gi hele sin kunstsamling som en testamenterisk gave til en by eller institusjon som kunne ta vare på kunsten på en forsvarlig måte. SFG hadde i flere år arbeidet for et nybygg, og sammen med donasjonen fra Hafsten ville samlingen til SFG bli en attraksjon for byen. Men Hafsten hadde satt et krav i gavebrevet: at det skulle være et eget bygg egnet for samlingen.

Kunstnerne i byen arbeidet hardt for at museumsbygget skulle bli en realitet. Gallerisamlingen var 130 år og hadde ikke eget bygg; Bergen fikk for eksempel sitt billedgalleri allerede i 1870. Billedkunstner Andreas Bøe skrev i et avisinnlegg at det offentlige aldri har råd til kunst, men at man må ta seg råd og man må tenke på fremtiden, på kommende generasjoner.

Richard Johnsen, som satt i finans- og byggekomiteen for SFG var uhyre aktiv i å skaffe midler fra legater og fra næringslivsfolk i byen (som fikk skattefradrag for gaver til museumsbygget). Uten ham spørs det om det hadde blitt noe bygg. Direktør Osmund A. Lærdal mente at kunstgalleriet ville ha positive ringvirkninger for næringslivet og reiselivsdirektør Trond Høivik mente det var en unik kulturattraksjon som byen trengte. Politikere og kulturelle representanter, som Kjølsv Egeland, Olav T. Laake, Berit Mathiesen Grande og Ludvig Bringsjord var etter hvert aktive i sin støtte.

Underveis hadde bygget blitt redusert, så allerede under byggingen, så man at bygget var for lite. Det gikk fra ca. 3800 kvadratmeter og til den størrelsen som bygget har i dag. Og byggesummen ble redusert med 10 millioner. Om bygget ikke sto helt ferdig 1.januar 1990, så var det helt klart da dronning Sonja med festivitas innviet bygget 5. februar 1992.

1.2.1992: Direktør Lau Albrektsen med Hertervigs «Gamle furutrær».
Foto: Jonas Haarr Friestad/Stavanger Aftenblad

Dronning Sonja og Lau Albrektsen ved åpningen av kunstmuseet
5.2.1992. Foto: Jonas Friestad

KUNSTNERE SOM BIDRO

Av Eva Nilsson

BERIT OG HUGO FRANK WATHNE

Berit Wathne. Foto: Eva Nilsson. Hugo Frank Wathne. Foto: Wikipedia.

Vi møtte Berit Wathne på kunstmuseet for å prate om medlemskapet i Venneforeningen for henne og Hugo. Siden Hugo Frank Wathne døde i september 2017, måtte Berit snakke for dem begge.

Berit og Hugo Wathne var medlemmer helt fra starten, og de var også aktive i aksjonen for å få bygget museet. Hugo var attpåtil den som modellerte hodet av Halfdan Hafsten som står ved inngangen til Hafstensamlingen i museet.

I forbindelse med kunstneraksjonen for å skaffe midler til bygging av museet, kontaktet Hugo alle kunstnerne han kjente – og noen han ikke kjente – for å få dem til å donere verk til kunstauksjonen til inntekt for museet. Kunstnerne var generøse og bidro. Hugo og Egil Bjørnstad dro land og strand rundt i lastebil og samlet inn kunstverkene. De ble lagret hos Rogaland Kunstnersenter som Berit da var leder for. Og auksjonen fikk inn mange penger – et par millioner som var et viktig bidrag til museums-byggingen.

Den 17. mai 1998 laget kunstnerne en aksjon for å skape blest om museet og Venneforeningen. De pyntet en lastebil med furutrær og et stort bilde hvor de «malte» Hertervigs «Gamle furutrær». Bannere oppfordret folk til å melde seg inn i foreningen. Bildet ble ikke særlig godt, så de stilte seg like godt opp ved Torget og malte bildet.

Bildet er nå på Buøy skole. Foto: Lisbeth Nilssen-Love

Kunstnerne laget nok en aksjon for å skaffe penger. De malte Stavangerpolitikere inn i et bilde som 1814 Eidvoll-bildet, dette var også for å skaffe penger.

Irma Bruun Hodne og Hugo Wathne maler Stavangerpolitikere i et 1814 Eidvollbilde. Foto: Berit Wathne

Hugo var med i styret i flere år hvor han la ned mye arbeid og kreativitet. En av hans fanesaker var en skulpturpark ved Mosvannet slik at man skapte en kultursti fra museet til Stavanger kunstforening og videre til byen. Han var veldig aktiv med å få «Barbarkvinnen» til Magnus Vigrestad frem i lyset fra museets gjemmer, støpt i bronse og plassert på sokkel ved Mosvannet. Gode kunstvenner bekostet støpingen og Venneforening en sokkel.

I denne perioden hadde Berit sin jobb i Rogaland Kunstnersenter hvor hun ble ansatt i 1974 og frem til 1997. Hun har hatt stor glede av foredragene i regi av Venneforeningen og andre arrangementer i museet, som for eksempel kunsthjelpene.

Berit Wathne og Lau Albrektsen drev et prosjekt etter innstilling i Gjörv-utvalget (NOU 1981:45) om alles rett til kunstoplevelser. En forutsetning her var at alle mennesker skulle sikres et bredest mulig kunsttilbud på en variert måte gjennom at den offentlige, kunstnerstyrte, publikumsdrevne og private kunstformidling som eksisterer, og som kan samarbeide og utfylle hverandre. Her i Rogaland ble det kalt «Kunst på tvers» og var et 3-årig pilotgalleriprojekt for barn og unge hvor Rogaland kunstmuseum og Rogaland Kunstnersenter var valgt ut av Norsk Kulturråd som deltakere.

Berit Wathne sier «Bruk ikke kunsten bare som estetikk, men som en bruksgjenstand for egen bevisstgjøring, til å forstå seg selv og verden rundt en.»

Berit brant også for tettere samarbeid mellom våre kunstformidlingsinstitusjoner med offentlig støtte, som samarbeidet mellom Kunstmuseet, Kunstnersenteret, Kunstforeningen og Galleri Sølvberget som startet våren 1991. Målet bak var å utvide og bedre formidlingstilbudet og å nå ut til stadig flere brukere. Som også Venneforeningen ønsker og tilstreber.

TERRY NILSSEN-LOVE

Terry Nilssen-Love. Foto: Eva Nilsson

De to kunstnerne som bidro mest i Venneforeningen, var Terry Nilssen-Love og Hugo Frank Wathne. Sistnevnte bidro hele tiden fra 1987-88 da kunstneraksjonen for å samle inn midler til nytt museum startet. Terry Nilssen-Love var leder for Kunstsolen i Rogaland i 21 år, underviste om formiddagen og var på atelieret om ettermiddagen og var styremedlem i Venneforeningen.

Terry hadde flere interessante artikler i LARS om kunst og kunst-teknikker.

I Venneforeningen var han aktiv fra første stund og både han og Hugo så det som en oppgave å bidra til at det nye museet fikk anledning til å kjøpe kunst av god kvalitet. Terry Nilssen-Love var medlem av museets innkjøpskomite sammen med Lau Albrektsen som han ellers har stor respekt for – en kunsthistoriker som forstår kunsten!

HVOR KOM SÅ VENNEFORENINGEN INN?

Av Eva Nilsson

Han arrangerte «Jazz i timeglass» på museet – en lørdag i måneden. Arrangementene var populære og trakk nye medlemmer.

En utstilling som han husker godt, var «Monet i Norge» hos Rogaland kunstmuseum. Den var så fantastisk montert. På gulvet var det lagt metallplater med noe grus eller lignende så når man gikk på det, var det som å gå på is. Monets bilder var jo fra vinter i Norge. Et lite apropos til den utstillingen, var at Lau Albrechtsen og sønnen sov i museet for å passe på kunsten; forsikringen var for dyr for museet den gangen! En annen spesiell kunstopplevelse var også at Venneforeningen fikk skaffet både «Skara Brae» og «Möbius» til kunstmuseet.

Helt på tampen av samtalen vår, sier Terry at pakkemøtene (utsendelse av LARS) var spesielt hyggelige med samvær og prat på atelieret hans, som på bildet.

Margrethe Nome, Målfrid Molaug, Kristoff Nasilowski og Kirsti Lærdal i Terrys atelier.

Jo, på BKFR's møte i desember 1987 ble det dannet en venneforening for SFG som straks fikk mellom 40-50 medlemmer. Foreningen skulle i første omgang hjelpe til med løsning av byggesaken.

Stavanger Faste Galleris venneforening gled over i Rogaland kunstmuseums Venneforening som hadde sitt konstituerende møte i 28. august 1990 i SFG's lokaler på Madlaveien 33. Foreningen var tenkt som en støtteorganisasjon for museet som gjennom kontingenter og fremskaffelse av andre midler skulle være med å finansiere den videre oppbyggingen av museets kunstsamlinger og skulpturparken i Mosvannsparken. Videre skulle foreningens oppgave være å sørge for aktiviteter som kunne stimulere til bruken og interessen for museet og for kunst.

Styrets valgte medlemmer var: Hugo Frank Wathne, Jan Hendrich Lexow, Asgjerd Taksdal og Liv Karin Wathne Torjusen, med varamenn: Svein Gunnar Molven, Kennet Hansen, Magne Austigard. Lau Albrechtsen var fast medlem fra museet. Terry Nilssen-Love var sammen med Per Barkved og Astri Østbø valgkomite.

Liv Karin Wathne Torjusen. Privat foto

Liv Karin Wathne Torjusen ble enstemmig valgt til styreformann med Lexow som varaformann.

**VENNEFORENINGEN
ROGALAND KUNSTMUSEUM
VAR NÅ ET FAKTUM!**

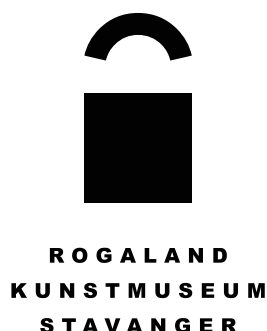
ARBEIDET I ÅRENE FRA 1990 OG TIL MUSEET STO FERDIG

Av Eva Nilsson

Venneforeningens formål var gjennom kontingenter og annet, å bygge ut museets kunstsamling samt å ta initiativ til aktiviteter som skulle stimulere til bruk og interesse for museet.

Styret hadde fått overta de gjenværende verkene fra kunstneraksjonen. Disse ble tilbudt medlemmene for 25% reduksjon i prisen. Styret startet straks med å utarbeide materiale for verving av nye medlemmer. Man hadde på det tidspunkt 85 medlemmer, men ville selvsagt ha flere. Liv Torjusen sa i et intervju i Stavanger Aftenblad 13 mars 1991 at «vi har med vilje ventet litt med medlemsvervingen. Vi føler at interessen vil vokse i takt med ferdigstillingen av museumsbygget». Noe den også gjorde.

Aktiviteter for medlemmene var foredrag, innbydelse til utstillingsåpninger, vennsammenkomster og tilbud om kunstreiser. Kunstmuseets logo ble også laget:

Denne logoen ble brukt frem til kunstmuseet i 2010 ble en del av museumssammenslåingen MUST museum Stavanger og fikk da ny logo.

Dette er den nåværende logoen:

Men arbeidet i Venneforeningen var ikke lett all den tid museet ikke var ferdigstilt. Det ble bare holdt 3 styremøter frem til første medlemsmøte 26. februar 1992.

På årsmøtet 30. mars 1992 ble et nytt styre valgt. Liv Torjusen valgte å gå ut av styret, og Kirsti M. Lærdal ble ny leder.

Nå lages også det første nummeret av LARS. Medlemsbladet fikk navn etter kunstmaleren Lars Hertervig.

LARS

Av Eva Nilsson

Det halvårslige medlemsbladet, LARS, har gjennom hele Venneforeningens eksistens, vært styrets måte å kommunisere med medlemmene på. I de første årene ble trykking av bladet støttet av firmaer, men etter hvert måtte foreningen betale alt selv. Det var en stor kostnad. Så selv om det så flottere ut med en trykket versjon, bestemte styret i 2012 at LARS skulle lages elektronisk i Word og sendes ut via epost. Vi sparte nesten femti tusen kroner på dette – som igjen kom kunstmuseet til gode.

LARS har alltid inneholdt artikler både om kunst og kunstnere, informasjon om kommende aktiviteter og referater fra arrangementer. Dette har vært utrolig nyttig og interessant når vi nå skulle gjenfortelle Venneforeningens historie.

Fremdeles er LARS viktig for styret. Bladet er en god måte å informere medlemmene på med bl.a. en kunstkalendar med kommende halvårsaktiviteter. I tillegg bruker man epost for raskt å komme i dialog med mange av medlemmene når vi har nye arrangementer som det plutselig ble mulig å tilby.

Forsiden på første nummer av LARS 1/92

Forsiden på siste nummer av LARS - våren 2021

**VENNEFORENINGEN
GJENNOM 30 ÅR**

VENNEFORENINGENS LEDERE FRA 1990

LEDERE AV VENNEFORENINGEN

Liv Karin Wathne Torjusen, 1990 - 1992

Kirsti Margrethe Lærdal, 1992 - 1995

Trond Rørvik, 1995 - 1999

Margrethe Nome, 1999 - 2001

Arne Næsheim, 2002

Roar Houen, 2002 - 2003

Heidrun Framnes, 2003 - 2004

Bjørn Uldal, 2004 - 2006

Svein Gunnar Molven, 2006 - 2013

John Magnus Nygård, 2013 - 2018

Eli Frøyland Olsen, 2018 -

Vi ville gjerne høre hvordan to av de tidlige lederne opplevde det å være ledere av Venneforeningen, og vi ba dem lage en beskrivelse av hvorfor de ble interessert i Venneforeningen, hvilken bakgrunn de hadde og hvorfor det var spennende med styrevervene. Kirsti Margrethe Lærdal og Svein Gunnar Molven har begge skrevet hver sin lille artikkel om det.

KIRSTI MARGRETHE LÆRDAL

Kirsti Margrethe Lærdal. Foto: Eva Nilsson

Jeg startet tidlig med interesse for kunst, både kunsthåndverk og billedkunst. Jeg gikk på malerskole hos Roland Lengauer/Kjell Pahr-Iversen, og fant stor glede i uttrykksformen og formidlingen. Dette har jeg utvidet og utviklet videre gjennom livet på mange måter.

Etter mange år med småbarn kom tiden hvor jeg fikk anledning til mer studier. Gjennom samarbeid med Universitetet i Bergen/Folkeuniversitetet gikk jeg grunnfag i kunsthistorie hvor Lau Albrektsen var faglig ansvarlig. Jeg avla senere eksamen og fikk tildelt graden Høgskolekandidat i kunst- og kulturforvaltning som også inkluderte arkitektur og mellomfag i kunsthistorie ved Høgskolen i Stavanger (HiS). Det ble et stort vendepunkt for meg, nærmest en døråpner til en kunstverden jeg har stor glede av.

Jeg og mange gledet seg til at kunstmuseet skulle åpne tidlig i 1992. Jeg så frem til å få bidra med arbeid i Venneforeningen, og kjente godt til Lau sin vide kompetanse innen kunstformidling.

Mitt ønske var å kunne være med å tilrettelegge for en aktiv og inkluderende kunstinstitusjon som et møtested og med et blikk på ulike kunst-temaer, gjerne supplere med små konserter og foredrag i forkant. Jeg kom så i kontakt med Kenneth Hansen, som var med som pådriver fra starten i Venneforeningen. Kenneth foreslo et medlemsblad for Venneforeningen og det ble etter en del justeringer gitt ut til medlemmer som et informasjonsblad om aktiviteter og kunst innkjøp etter hvert. Bladet fikk navnet LARS.

Venneforeningens formål var å tiltrekke seg mange medlemmer, stå for kunstinnkjøp til museet og ellers skape en trivelig møteplass for kunstinteresserte. Det skulle svare seg å være medlem, gjennom egne åpnings-arrangement gjerne med noko attåt. Vi fikk på plass Vervevin. Kunstturene i inn- og utland var blitt svært populære, og jeg var engasjert i tilrettelegging av kunstturer. Dette ble til stor glede for alle som fikk plass.

Trivselen er merkbar ved alle besøk på kunstmuseet, og kunstbutikken tilbyr kunstbøker og andre produkter. Dette utvalget er blitt større og i dag en populær plass for gavekjøp blant besøkende.

SVEIN GUNNAR MOLVEN

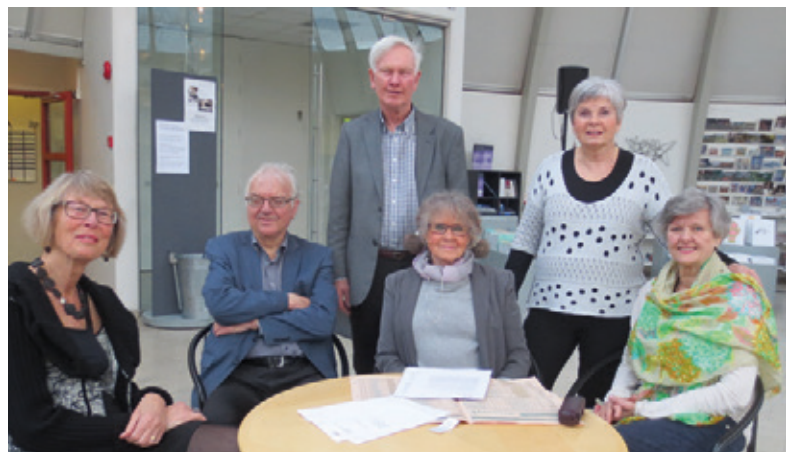
Svein Gunnar Molven. Foto: Eva Nilsson

Jeg har siden barndommen vært interessert i kunst. Det startet med Søylands tegneskole på Løkkeveien, mange besøk i Kunstforeningen, både i ungdommen og senere som lektor ved Handelsgymnaset og Kongsgård med omvisning sammen med elevene. Da planene om et kunstmuseum i Mosvannsparken kom skrev jeg noen innlegg i Stavanger Aftenblad midt på 80-tallet.

Så begynte den politiske dragkampen om midler til et nytt kunstmuseum, og de lokale kunstnerne starten sin "kamp" for et lokalt kunstmuseum. I 1987 ble det innkalt til et diskusjons- og orienteringsmøte arrangert av kunstnerne, der bl.a. en modell av et nytt museum ble presentert. Spørsmålet om en venneforening ble diskutert, og dermed startet arbeidet for å danne en slik - til støtte for et nytt museum. Da finansieringen endelig var sikret var det stor glede blant alle kunstvenner og pådrivere. En lokal innsamlingsaksjon må også nevnes i denne sammenheng. Det ble en spennende tid frem til museet kunne åpne i februar 1992.

Det var spennende å få være med i forarbeidet til Venneforeningen og senere i det første styret. Vi tok kontakt med andre venneforeninger og arbeidet godt med vedtektene. Det var tydelig et sterkt behov for en slik forening i distriktet, og helt fra starten ble medlemsbladet LARS et viktig informasjonsorgan. Kunstreiser, foredrag og invitasjoner til føråpning av utstillinger ble fort svært populære. Det faglige og det sosiale gikk hånd i hånd, og alle de nye kunst-vennene følte et sterkt samhold og fellesskap. Ikke minst var tradisjonen med Gløggaften før jul en suksess helt fra starten.

Da jeg senere kom tilbake i styret som leder hadde venneforeningen vokset seg skikkelig stor. Nå i 2021 er jeg glad for at den kampen vi startet i 1980-årene, har blitt en suksesshistorie. Om enn museet er lite i internasjonal forstand har det vokst til å bli en sentral del av MUST Museum Stavanger og i kunst Norge. Med sine dyktige og kompetente medarbeidere er det blitt en viktig kulturinstitusjon, og aldri tidligere har vel samarbeidet mellom museum og venneforening vært bedre enn nå.

Styret i 2014, fra venstre Signe Pallesen, John Magnus Nygård, Wenche Mason, Sonja Helgevold, bak Svein Gunnar Molven og Eva Nilsson.

MANGEÅRIGE MEDLEMMER

Av Eva Nilsson

THURID WISHMAN

Thurid Wishman. Privat foto

Thurid og ektefellen, Erik, var medlemmer helt fra starten av Venneforeningen. Han er nå død, men Thurid er fortsatt «still going strong» i en alder av 91 år – selv om hørselen svikter noe.

Begge ektefellene var svært kunstinteresserte og reiste på mange turer gjennom livet hvor de nærte kunstinteressen sin. Så Thurid mente det var mulighetene for kunstturer som var den største driven til å være med i Venneforeningen.

Thurid har fulgt grunnkurs i kunst med Lau Albrektsen som foreleser. Hun fortsatte også med hans forelesninger frem til pandemien slo til.

Hun har vært med på mange av kunstturene i Venneforeningens regi og syntes at turen til Berlin med Trond Borgen var et høydepunkt i likhet med turen til Firenze.

En opplevelse som har satt seg, var å se Matisses Succession-bilder, først i København og senere i St. Petersburg i Eremitasjen. Da var gjensynsgleden stor. Så kunstturene har vært svært viktige.

Er det noe du har savnet i Venneforeningen, noen aktiviteter du gjerne ville hatt? Nei, jeg er så fornøyd med kunstlunsjene og foredragene der, og av og til når filmer blir vist i sammenheng med lunsjen. Og er det noen foredrag om kvelden som er spesielt interessante for meg, da kan jeg gå. Selv om det blir mindre og mindre av å gå ut om kvelden, sier den blide 91 årige Thurid Wishman. Jeg kommer til å fortsette livet ut. Og vi kan bare si: Måtte det bli langt!

ARNE NESET

Arne Neset. Privat foto

Jeg er interessert i bildende kunst og når ferie- eller fagreiser ga anledning til det gjennom årene, har Aslaug og jeg alltid lagt veien om de store kunstmuseene: Louvre, d'Orsay, Tate, Prado, Uffizi, Berlin, Wien, Metropolitan, MOMA og mange, mange andre. Interessen fikk jeg bruk for da jeg i 2005 begynte å arbeide med ei bok om forholdet mellom amerikanske og europeiske bilder og kunstnere på 1800-tallet (Arcadian Waters and Wanton Seas) som ble utgitt på et akademisk forlag i 2009.

Aslaug og jeg ble medlemmer av Venneforeningen en gang på våren 2007. Jeg visste jo om foreningen, men kom ikke med før Svein Gunnar Molven spurte om jeg ville bli medlem og delta i styret hvor jeg var en fireårs tid. Styret viste seg å bestå av interesserte, interessante og hyggelige medlemmer. Jeg «avanserte» til nestleder, noe som var en lett og lærerik jobb da leder Svein Gunnar kunne alt om rutiner, medlemmer og gjøremål. Styremøtene våre ble avholdt på Kunstmuseet og på bordet lå ofte haugene med giroer som skulle puttes i konvolutter og få adresselapper på. Dette var den før-digitale tidsalder, og papirhaugene ble bearbeidet mens vi forsynte oss med vaffer og kaffe og de gode samtalenene rundt bordet gikk med Svein Gunnar, Synnøve, Sigbjørn, Grethe, Wenche og Sonja.

Det jeg visste mindre om var kunstnerne fra Rogaland, og Venneforeningen ga nå en bedre anledning til å følge med på lokale utstillinger og dessuten utdype kjennskap til norsk og nordisk kunst. Kunstmuseets dyktige konservatorer, kunsthistorikere og formidlere med omvisninger og foredrag gjør kunstopplevelsene rikere og mer tilgjengelige. Vi er heldige som har dem.

Venneforeningens turer har gitt store kunstopplevelser, men også hyggelig sosialt samvær mellom deltakerne. Styrene har gjort et stort arbeid med å finne gode reisemål og opplegg. Selv har jeg hatt gleden av å delta på flere av dem: 2008 Berlin og Krakow (Jan Windsholt), 2010 New York (Arne), 2011 Amsterdam (Meier), 2013 Stockholm (Helga Nyman), 2017 Århus (Eva Nilsson og Eli Frøyland Olsen).

ASLAUG NESET

Aslaug Neset. Privat foto

Aslaug sier at medlemskapet har gitt henne økt kunstforståelse, mer kunstglede, hyggelige bekjenskaper og fine og lærerike kunstturer. Og de er gjennom årene blitt bedre og bedre organisert.

FREDRIK KOCH

Kulturjournalist Fredrik Koch. Foto B. Wathne

Fredrik Koch har vært medlem hele tiden, men ikke vært et spesielt aktivt medlem. Det han likevel har gjort, er å skrive om prosessen frem til museet ble vedtatt og reist, og selvsagt senere også - dette i kraft av sin stilling som kulturjournalist i Stavanger Aftenblad gjennom mange år.

Han har vært svært sjenerøs og lånt oss hele sitt klipparkiv for de relevante årene, og det fortjener han ha stor takk for!

Vi trenger og setter stor pris på alle våre medlemmer enten de i perioder er passive eller aktive – de er med på å bidra til kunstmuseet.

TONE VEEN

Tone Veen. Foto: Eva Nilsson

Tone og Tor Dagfinn Veen har vært medlemmer i Venneforeningen siden starten i begynnelsen av nittiårene. De ser på seg selv som støttemedlemmer – de er med fra sidelinjen, og følger gjennom LARS godt med i Venneforeningens aktiviteter. Som travle mennesker opptatt av kunst på mange fronter, er det ikke mange av våre aktiviteter de har vært med på, men kunstnermøter er et program som fenger – som da Karen og Jens Erland var på besøk for å fortelle om sine kunstnerskap.

Innmelding i Venneforeningen var for å støtte økonomisk, men også fordi de var stolte over å ha fått et så flott museum til byen. Det var det kjekt å være med på. At de etter hvert har støttet kunstmuseet med midler til utstillinger, kataloger osv er en annen ting som ligger utenfor Venneforeningen, men som vi selvsagt setter stor pris på – på museets vegne.

Da vi møtte Tone, ville vi gjerne ha hennes synspunkter på aktiviteter fremover, all den tid hun selv er aktiv på kunstscenen gjennom Skur 2 som hun eier og leier ut til kunstnere og kunstutstillinger.

Venneforeningen er som en bro av kontinuitet for museet, uavhengig av hvilke ansatte museet har, og medlemmene er gode ambassadører for museet, sier hun.

Hun foreslår at vi inviterer yngre kunstnere, gjerne lokale, til kunstnersamtaler. Det er sannelig mange her i distriktet, det så vi da «Utsikt fra balkongen» ble arrangert høsten 2020.

Vi burde spørre hva medlemmene kan bidra med og hva de ønsker seg. Men Tone har også sett hvor vanskelig det er å nå de unge voksne til sine arrangementer i Skur 2. Kanskje burde vi ta i bruk sosiale medier?

Vi fikk i hvert fall noe å tenke på etter å ha sittet sammen med en så engasjert og levende kunstvenn i noen timer.

INGEBORG WATHNE AASE

Ingeborg Wathne Aase. Foto: Eva Nilsson

Ingeborg og mannen Jan Aase har vært medlemmer i mange år, Ingeborg selv husket ikke hvor lenge. Men hun er et trofast medlem som vi ofte ser på de mange arrangementene i museets eller Venneforeningens regi.

Jeg blir alltid spent når det er meldinger på PC en fra Venneforeningen – hva får vi nå tilbud om å delta på? sa Ingeborg da vi satte oss ned for en prat om Venneforeningen.

Hun er deltaker på alle skulpturvandringene, på galleribesøkene og ikke minst kunstlunsjene med de interessante foredragene om kunst. Filmene synes hun er en spennende ny aktivitet. Filmen om L.S. Lowry ble hun og mannen veldig betatt av. Og foredraget til May Johannessen om Broken Column gjorde inntrykk. «Mennene våre» som Ingeborg sa. Det viser tilhørigheten til god kunst i offentlig rom ved å omtale den som «vår».

Jeg synes også kunstmuseets butikk er som en gavepakke med alle de interessante og flotte kunstbøkene og vakre tingene. Jeg går ofte og ser der, og er lykkelig når jeg finner kunstbøker på salg.

Det nye NONA – avdelingen for barn, besøker jeg med barnebarna. Det er viktig at den nye generasjonen også får kjennskap til og glede av kunst.

Ingeborg er glad for at det er et så åpent og inkluderende miljø i Venneforeningen, noe som gjør at man kan komme alene og likevel ha mange å snakke med. Det at man føler seg velkommen gir et sosialt miljø som betyr mye.

Ingeborg leser LARS fra A til Å og merker av i kalenderen aktivitetene det neste halvåret.

Vi får mye kultur for medlemskontingenten i Venneforeningen, avslutter Ingeborg.

Når vi går tur rundt Mosvannet, så er premien etter turen, å komme inn i det vakre kunstmuseet med kafe- og utstillingsbesøk.

Og vi kunne ikke vært mer enige!

TEMAKVELDER FØR OG KUNSTLUNSJER NÅ

Av Eva Nilsson

TEMAKVELDENE FØR

Noe medlemmene har vært opptatt av fra dag en, er å lære mer om kunst. Styret i Venneforeningen og ledelsen av museet med Lau Albrechtsen i første rekke, var oppmerksomme på det og satte i gang med Temakvelder. Foredragene var ofte i tilknytning til utstillingene, f.eks var det en artikkel om Andreas Bøe og et foredrag om ham da han hadde utstilling i museet. I forbindelse med utstillingen «Monet i Norge» hadde Lau Albrechtsen et foredrag om Monet for medlemmene.

P. S. Krøyer - selvportrett 1897. Foto: Wikipedia

I forbindelse med P.S.Krøyer utstillingen i 1996 holdt både Gunnar Skadsberg og Lau Albrechtsen foredrag, henholdsvis «P.S.Krøyer – menneskene omkring hans fødsel» og «P.S. Krøyer – kunstneren og myten».

I 1995 hadde Venneforeningen en tur til New York. I forkant av turen holdt Lau Albrechtsen flere forelesninger om amerikansk kunst, så medlemmene var vel forberedt da de ankom New York.

Før reisen til Moskva og St. Petersburg i 1997 var det foredrag om både russisk maleri og russisk arkitektur. Og igjen var det Lau Albrechtsen som foreleste.

St. Petersburg - Erimitasjen. Foto: Wikipedia

Noen år var det mange temaer som ble belyst. Som i 1998 med forskjellige temaer som Ulf Nilsens «Passasjer», «En reise i musikkens og kunstens verden» med Jean-Louis Tarrou, om August Jacobsen i en kunstnerisk sammenheng, og til sist Berit Wathne om kunstnerisk utsmykking som kunstformidling.

Kunsthistoriker Åse Ødegaard hadde flere foredrag, «Aage Storstein og hans samtid», «Trønderkunst i mellom- og etterkrigstid» og om «De norske Matisse elevene».

Nå er vi kommet over til 2000 tallet og temaforedragene synes ikke å ha sammenheng med utstillingene lenger. Det er færre foredrag, men i 2006 har stipendiat Sigrid Hodne et foredrag «Spiller blikkets kjønn noen rolle?» som hørt interessant ut for mange av kunstvennene. Kunsthistoriker og -kritiker Tommy Sørdal snakket i 2007 om «Galskap i kunsten. Fra Hertervig til dagens kroppskunstnere».

Deretter ble det museet som overtok med onsdagsforedrag, om samtidskunst, om Picasso, om østlig kunst og om impulser fra den kinesiske verden og de sluttet med Solveig Aareskjold «Om det eksistensielle i tilværelsen».

Frem til 2012 var det stort sett foredrag på Gløggaftene. Det er en formidabel liste over foredrag i perioden fra 1992 til 2012. Så blir det etter hvert andre formidlinger, foredrag og filmer som blir normen.

KUNSTLUNSJENE NÅ

Kunstlunsjene er noe av det som nå er navet i samarbeidet mellom kunstmuseet og Venneforeningen. De startet 9. januar 2009.

Dette var noe som medlemmene fra første stund satte umåtelig stor pris på. Foredragene som museumsansatte holder for oss er interessante, og de har varierende temaer fra den pågående eller kommende kunstutstilling, om kunstnere, hvordan man anskaffer kunst, hvordan man skaffer penger og hvordan man foreleser om kunst til ungdommer. Særlig foredrag i forbindelse med Frida Hansen utstillingen var utrolig populære i likhet med utstillingen.

Så kan kunstvennene kose seg med en deilig lunsj i kafeen før eller etter foredraget.

Omvisning i forbindelse med en kunstlunsj. Foto: Lene Aadahl

Kunstformidler Helga Nyman guider i en utstilling etter en kunstlunsj. Foto: Eva Nilsson

VENNETURER I DISTRIKTET, SKULPTUR- OG GALLERIVANDRINGER

Av Solveig Fløgstad

I gamle "LARS" kan vi lese om lokale gallerier, kunstnere, historiske steder og bedrifter med spennende kunstsamlinger. Det har i løpet av 30 år blitt en imponerende historie, en påminnelse om hva byen og distriktet kan tilby.

Flere arrangement har blitt til som et supplement til utstillinger på muséet, som høsten 1994. Da åpnet en stor utstilling med maleri og grafikk av Nicolai Astrup (1880-1928). Hans tresnitt er noe av det aller beste som er gjort i denne teknikken i Norge, og muséet kunne vise 40 av hans totale produksjon på 48 motiver. Etter åpningen dro medlemmene til Grafisk Museum i Bjergsted der kunstneren Per Odd Aarrestad demonstrerte tresnitt-teknikken relatert til Astrups arbeider.

Utstillingen "Kielland-familien i kunsten" i 1999 markerte 150 år for Alexander L. Kiellands fødsel. Muséet hadde samlet verk av Carl Sundt-Hansen, Kitty L. Kielland, Eilif Peterssen, Johanne Margrethe Kielland Sømme, Jacob Kielland Sømme, Valentin Kielland, Frida Hansen, Olaf Lange og Jens Zetlitz Monrad Kielland, og det ble inspirasjon til Venneforeningens første Jærtur. De kalte den "I Kiellands fotspor" og dro til steder med relasjon til familien. Det var blant annet omvisning i Orre og Oгна kirke, og i Atelier Oгна hos kunstneren Marit Bernhardsen. Hennes atelier var tidligere Hjorts Pensjonat, der flere i familien hadde bodd.

Hå gamle prestegard kalte sin utstilling i 2015 for: Eilif Peterssen, "Jæren - et høyst eiendommelig kystland." I samarbeid med Destinasjon Jæren kunne Venneforeningen tilby busstur "I fotspora til Jærmålarane" med historiker Lisabet Risa og kunsthistoriker Hild Søby som guider. Den suksessen ble gjentatt allerede året etter, og noen tok turen for andre gang!

I forbindelse med utstillingen "Fri luft - Kitty Kielland" på muséet (2017), inviterte Venneforeningen til "Kitty Kielland-helg". Lørdagen var satt av til foredrag, utstilling og lunsj før en spaserte til omvisning på steder med tilknytning til Kitty Kiellands liv i Stavanger. Søndagen var det Jærentur, også denne gangen guidet av historiker Lisabet Risa og kunsthistoriker Hild Sørbj. Til dette arrangementet hadde styret invitert medlemmer av Kunstklubb KODE i Bergen og Haugesund kunstforening med mulighet for overnatting på Scandic Forum Hotel. Initiativet førte til Venneforeningens Haugesunds-tur våren 2019 med besøk på Haraldshaugen, i Rådhuset og i Haugesund kunstforening og Haugesund billedgalleri.

Torvmyr av Kitty Kielland. Foto: Wikipedia

Historien om eldre Jær-kunstnere slutter ikke å interessere, men Venneforeningen er også opptatt av nåtidens kunst. Derfor har vi besøkt Jær-kunstnerne Karen og Jens Erland i deres keramikkverksted på Bryne. Den turen ble kombinert med omvisning i Brynes nye bibliotek og Vitengarden til Jærmuseet (2011).

Sandnes-kunstneren Per Odd Aarrestad har laget vakker glasskunst til Frøyland og Orstad kirke, Undheim kirke og Bryne kirke på Jæren. En oktoberdag i 2013 gikk turen til disse kirkene med glasskunstneren selv som guide.

Per Arne Orrestad orienterer om sin kunst i Bryne kirke. Foto: Kjell Grøsvik

Kirkekunst finner vi også i Stavanger Domkirke. Den har i årenes løp vært gjennom flere restaureringer, blant annet i år 2000. Da hadde ansvarlig arkitekt Louis Kloster en egen omvisning for Venneforeningen, der han orienterte om det møysommelige arbeidet som da pågikk.

Marinemaleren Johan Jacob Bennetter (1822-1904) bodde og arbeidet i Sola Ruinkirke de siste årene av sitt liv. I 2006 viste muséet en utstilling med hans bilder, "Sømand med Liv og Sjel." Men, allerede året før kunne Venneforeningen tilby foredrag med lysbilder på muséet, etterfulgt av busstur til Ruinkirken med omvisning og forfriskninger.

Mange kjenner til Lars Hertervig (1830-1902) og hans kunst, men de færreste har vært på Borgøy der han ble født. På Borgøydagen 23.juni 2002, i Hertervigs minneår, kunne Venneforeningen tilby båttur dit med kunsthistorikeren Holger Koefoed som guide i Lars Hertervigs rike.

Borgøy av Lars Hertervig. Foto: Wikipedia

I LARS nr 1/95 finner vi også referat fra båttur til Mosterøy og Utstein Kloster. Det er en påminnelse om at denne perlen er blitt så lett tilgjengelig med bare en liten biltur.

Oljealderen tilførte byen nye aktiviteter og verdier. Mange selskap hadde etter hvert eget budsjett til innkjøp av kunst til utsmykning av kontorer og installasjoner til havs. En lørdag i 1998 var det busstur med omvisning hos Statoil (Equinor), Esso og OD (Oljedirektoratet) for å se noe av det ypperste innen norsk samtidskunst.

I både Stavanger og Sandnes har flere kunstnere etablert seg i kreative kollektiv, og Venneforeningen har selvsagt besøkt alle disse. Vi har vært i Visningsrom Normann, Atelierhuset i Erfjordsgt. 8 (2014) og i Tou Atelierhus (2015 og 2016). Vi har og vært på Kunstsafari der både Visningsrom Normann og Galleri Opdahl fikk besøk på samme tur (2017), og til Sandnes kunstforening, kunstnerkollektivet Stasjon K og KinoKino (2017) som holder til i samme bygg.

*Songsmitth (Cradle of Human Kind) fra Sandnes kunstforening 2017.
Foto: Eva Nilsson*

Mange benytter søndagen til å gå tur og gjerne svinge innom et galleri. Venneforeningen tenkte det kunne være en idé å gå sammen og inviterte til Kunstvandring med omvisning på de tre galleriene Kunstgalleriet, Stavanger Kunsthall og BGE Contemporary Art. Denne suksessen fra januar 2019 ble gjentatt en søndag i januar 2020. Da var det kunst og vandring fra Visningsrom Normanns til Galleri Opdahl og videre til Galleri Sølvberget.

På alle Venneforeningens besøk i gallerier og hos kunstnere blir vi veldig godt mottatt med flotte omvisninger og presentasjoner. Og vi blir ofte invitert til åpninger og egne visninger. Samarbeid er en viktig del av Venneforeningens virksomhet. Det synes å være til glede for alle involverte!

Solveig Fløgstad forteller om krigsminnesmerket for falne i 2. verdenskrig ved Frue Kirke (Hetlandskirken). Foto: Eli Frøyland Olsen

Styret prøver hele tiden å lage nye tilbud, og fra 2018 er skulpturvandring blitt en del av årets program. Den første ble arrangert på Universitetsområdet i Stavanger. Foran hver skulptur ble det orientert om kunstverket, kunstneren og litt om historien bak anskaffelsen. Den neste vandringen gikk på Vestre Platå, fra "Klubben" til Bjergsted, og inkluderte nesten 30 kunstverk. Turen i pandemiåret 2020 gikk rundt Mosvannet og ble gjennomført med respekt for gjeldende smittevernregler.

KUNSTNERMØTER

Av Eva Nilsson

En av aktivitetene våre nå er å invitere kunstnere og be dem fortelle om kunsten sin og livet som kunstner. I tidligere år var det temakvelder hvor kunstnere eller kunsthistorikere foredro om kunstreninger, kunstnere og kunstverk.

Vi kan nevne «Hva er amerikansk kunst?» ved Lau Albrektsen, kunstforedrag ved Herbert Thoma, «Monet» ved Lau Albrektsen, «P.S Krøyer, menneskene rundt hans fødsel» ved Gunnar Skadberg og «P.S.Krøyer, kunstneren og myten» ved Lau Albrektsen og Bernhard Hinna ved Einar Børresen. Temakveldene var ofte knyttet til kunstutstillingene og kunstnerne som deltok der.

De senere kunstnermøtene har ikke vært mange, skjønt utrolig hyggelige og lærerike.

MARIT AANESTAD var den første som kom og fortalte om arbeidet sitt, sin bakgrunn og viste bilder av sine kunstverk. Kunstverkene blir levende når kunstneren selv forteller om tilblivelsen og tankene bak.

Vi fikk vite hvordan hun tenkte og jobbet seg frem til kunstverkene. Som «Been – Kitty Kielland». Etter timer på Jæren og på museet, med mange skisser, ble det klart at her måtte det bli torv, myr og vannspeil. Og hun vant den utlyste konkurransen.

Marit Aanestad. Foto: Stavanger Aftenblad

Marit Aanestad utdannet seg først til arkitekt på NTH/NTNU i Trondheim og jobbet som arkitekt i mange år før det ble kunstskele og heltidsjobb som kunstner. Hennes første utdanneelse har nok både inspirert og påvirket mange av de andre prosjektene vi ble kjent med. «Bord fra Hideosbo» i betong foran Equinors gjestehus på Solastranden, skurene «High five» på Bryne videregående skole med utskårne strofer fra Brynes kjente band og fra Tønes.

“Hus i patinert kobber med slep” er inspirert av uteløer på Jæren og innkjøpt av Stavanger kunstmuseum i 2015. Vi ble også kjent med henne i utstillingen i Haugesund kunstforening og i Skur 2 i Stavanger (2018).

Marit Aanestad er en glimrende formidler og en spennende kunstner.

«Been» Kitty Kielland. Foto Solveig Fløgstad

“Hus i patinert kobber med slep”, foto Marit Aanestad

KAREN OG JENS ERLAND var de neste kunstnerne som kom til oss, og det var spennende med de to kunstnere med såpass forskjellig kunst. Begge hadde hatt utstillinger både i inn- og utland. Og vi fikk selvsagt se bilder av kunstverkene fra deres debututstillinger og frem til i dag.

Karen har i de siste årene arbeidet spesielt med «porselenering» av ulike tekstiler som hun har tatt vare på fra sitt barndomshjem, mens Jens har utviklet sitt spesielle kunstuttrykk ved bruk av industrifiltre og industrielt porselen.

Jens Erland Fra utstilling i Stavanger kunstmuseum 2006 – Kompositt.

Karen og Jens Erland. Foto: Lars Idar Våge

Karen Erland i arbeid.

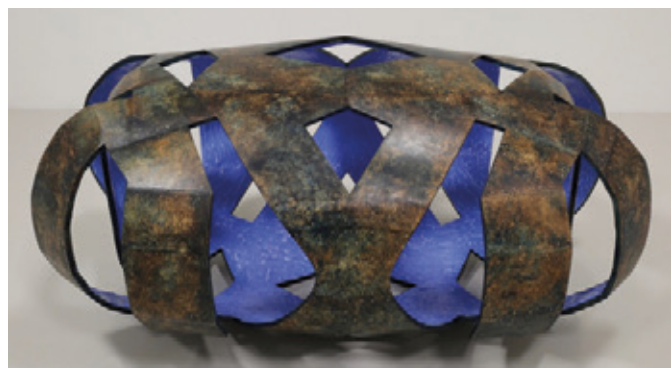
LINNÉA OG DAVID ALEKSANDER CALDER møtte hos oss høsten 2020. Vi fikk stor forståelse for at det å skape kunst koster, både i penger og i menneskelige forsakelser. Men maken til blide og fornøyde mennesker skal man lete lenge etter. De har nå atelier på Tou Atelierhus og er meget fornøyde med det.

Linnéa og David Calder. Foto: Calder

Linnéa Blakéus Calder er utdannet smykke- og metallkunstner, er medlem av Norske kunsthåndverkere og BKFR. Hun arbeider med mange slags materialer og er spesielt opptatt av gjenbruk. Utstillingen «OUROBORUS – Vann» ble vist i Sandnes kunstforening i 2019 hvor temaet var miljø- og klimautfordringene og skjevfordeling av vannressurser i verden.

Skulpturen «Ouroboros – Vann» er et gjenbruksprosjekt som jeg har laget av tre/kryssfiner fra gamle skolestoler. Tema er livets sirkel, der alt levende inngår i en evig syklus, som etter hvert blir til vann som gir liv til nytt liv, sier Linnéa Calder.

Ouroboros – Vann

Og dette samt flyktning problematikken er noe hun tar med seg i sin kunst. «At verdenssamfunnet i vår teknologiske tid ikke prioriterer å fordele drikkevann til dem som trenger det i verden, er for meg helt uforståelig,» sier hun.

David Alexander Calder arbeider med korpus og større objekter, hovedsakelig i metall. Han er opptatt av mellommenneskelige spørsmål og tar dette opp tematisk i sine arbeider.

«Skålen har fått tittelen ARVEN og speiler mine refleksjoner om arveoppgjør. Skålobjektet er hamret utelukkende mot tre slik at alle spor/arr står igjen i skålen,» sier David Calder.

Arven

Flere av hans arbeider er innkjøpt av kunstindustrimuseene i Oslo, Trondheim og Bergen. Verket «Skål for vitebegjær» ble innkjøpt av Nasjonalmuseet for kunst i 2020. Andre arbeider er å finne i Utenriksdepartementet, hos private samlere, i Stavanger Domkirke og flere andre kirker i Rogaland. I arbeidene kombinerer han ofte tradisjonelle sølvkorpusteknikker med moderne teknikker og uttrykk i metaller som messing, kobber, sølv og stål.

Kirkesølvet i Stavanger Domkirke er utført i sølv. «Nærvær» består av 6 deler, to lave lysholdere, to alterkalker, en disk og en oblateske. Kirkesølvet var en testamentarisk gave fra Nora Smedvig, og er laget av David Calder i nært samarbeid med Linnéa Calder.

Korpusarbeider i Stavanger Domkirke – David Calder 2011.

Begge kunstnerne har fått priser og er innkjøpt av kunstmuseer og av private samlere.

KUNSTTURER GJENNOM 30 ÅR

Av Tor K. Eskeland og Arne Neset

Venneforeningen har i alle år jobbet aktivt for å tilby sine medlemmer interessante kunstneriske og kulturelle programmer. Et av de mest populære arrangementene er kunstturene. Gjennom foreningens vel 30 år er det arrangert mer enn 30 turer. De fleste turene har gått til utlandet med tettpakkede og varierte programmer som har gått over flere dager – noen ganger en hel uke. Men også nasjonale destinasjoner er blitt besøkt så som Baroniet i Rosendal, Borgøy og Oslo.

De mest populære turene har dog gått til sentrale kulturelle byer og distrikter i utlandet. Det startet i 1993 med tur til Amsterdam. Siste innholdsrike tur var til Wien i 2019.

Den fulltegnede turen til Madrid i fjor måtte dessverre kanselleres på grunn av pandemien.

En rekke kunst metropoler er blitt besøkt. Her kan nevnes New York (to ganger), Madrid, Moskva/St. Petersburg, Barcelona, rundtur i nord-Italia, Berlin, Firenze og sist, som sagt, Wien.

I Duomo - David av Michelangelo, Firenze. Foto: Eva Nilsson

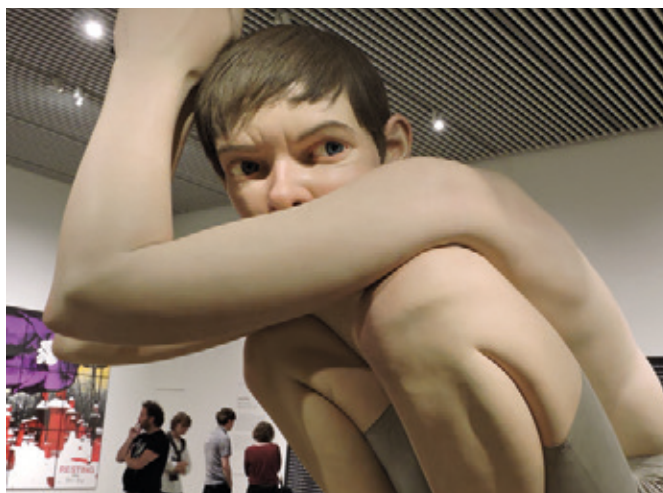
Baroniet i Rosendal. Foto: Wikipedia

Det fotografiske museum, London/Cubanske kunstnere, 2014. Foto: Eva Nilsson

Babels tårn, Bruegel, i Kunsthistorisches Museum, Wien. Foto: Wikipedia

Aros, Ålborg i 2017 Boy av Ron Mueck. Foto: Eva Nilsson

Programmene har vært «pakket» med besøk på stedenes mest kjente og beste gallerier og museer med meget dyktige og faglige gode reiseledere i vårt følge, gjerne supplert med lokale guider når det har vært ønsket og nødvendig. Av ledsagerne kan nevnes Lau Albrechtsen, Trond Borgen, Jan Windsholt, Holger Koefoed, Ellen Sæthre-McGuirk, Linda Myklebust, Arne Neset, Peder S. Meyer, Helga Nyman, Sidsel Christiansen og Catherine Wallerman. Deltakerne har vært spesielt fornøyd med å ha slik ekspertise og erfarne ledere med på turene, noe som har gitt en ekstra dimensjon og opplevelse.

I etterkant av turene har det alltid fulgt gode «reisebrev», publisert i den dertil første utgaven av LARS.

Turene har vært særs populære. Av praktiske årsaker har deltakelse dessverre vært begrenset med venteliste som følge. Med den popularitet dette tiltaket har, vil Venneforeningen også i fremtiden prioriterer kunstturer til inn- og utland; så får vi bare håpe at forholdene igjen tillater dette.

Piet Hein Egget fra Marselisborg Slot, Århus 2016. Foto Eva Nilsson

Hvem glemmer vel havet av keramikkbloster i London 2014, en blomst for hver død soldat i 1. verdenskrig? Foto: Eva Nilsson

Deilig dansk frokost! København 2016. Foto: Eva Nilsson

Helga Nyman lærte oss om Niki de Saint Phalle, Stockholm, Moderna Museet september 2013. Foto: Eva Nilsson

NEW YORK I 2010

Av Arne Neset

Siden jeg var «ekspert» på amerikansk kunst fikk jeg anledning til å planlegge kunstturen til New York 6. - 14. oktober 2010 med 23 deltakere og Tone Eike fra Kulturreiser som praktisk reiseleder. Vi besøkte selvfølgelig Metropolitan, Whitney, MOMA, Guggenheim og Frick Collection. Men siden jeg hadde vært opptatt av amerikansk teknologi- og kulturhistorie, tok jeg deltakerne med på gåtur over Brooklyn Bridge med sin historie og betydning for amerikanske malere, fotografer og poeter. Dessuten hadde vi derfra utsikt til Woolworth, Grand Central Station, Chrysler og Empire State som gode eksempler på art deco skyskrapere og deres historie.

Ålborg kunstmuseum 2017 – Michelangelo Pistoletta.
Nå blir betrakteren en del av kunsten. Foto: Helge Endresen

Trond Borgen guider i Berlin 2016. Foto: Eli Frøyland Olsen

Deltakere til Firenze 2018. Vår guide Catharine Wallerman
i annen rad til venstre. Foto: Helge Endresen

Amerikansk kunst fra 1800-tallet er, som den europeiske, i hovedsaken landskapsbilder og i stor grad konsentrert om den vakre Hudson River dalen som strekker seg nordover fra New York. Derfor fikk vi en busstur i herlig vær nordover langs elva for å se naturen og besøke Washington Irvings romantiske Tarrytown og ett av de fornemme landstedene, nemlig Rockefeller Estate.

På tilbakeveien besøkte vi Edward Hoppers hus i Nyack. Alle husker jo bildet hans, Nighthawks!

Edward Hoppers hjem.

Edward Hoppers Nighthawks fra 1942. Foto: Wikipedia

New York skyline med Frihetsstatuen.

Båten fra Battery Park til Ellis Island tok oss dit forbi statuen av Frihetsgudinnen støpt i kobber fra Karmøy. Ellis Island et sted for oss som har slektninger i USA. 17 millioner immigranter gikk gjennom dette «flyktningmottaket» mellom 1892-1954.

Av kulturopplevelser fikk vi en spasertur i Central Park, en svingende gospel gudstjeneste i en svart kirke i Harlem, Columbus Day Paraden på Fifth Avenue, små gallerier i Greenwich Village, opera på Metropolitan og jamming på Blue Note Jazz Club. Jeg fikk gruppen med på spasertur på den historiske sørspissen av Manhattan med sine navn fra da byen var hollandsk og het Nieuw-Amsterdam og Wall Street var forsvarsmuren mot indianere nord på øya. Og ikke minst fikk vi med oss det New York som ikke er Amerika. Den dynamiske, multikulturelle, multi-etniske, pulserende byen som aldri sover.

FILMKVELDENE VÅRE

I 2014 hadde styret en glitrende ide – hva om vi viste filmer om kunst og kunstnere? Som sagt, så gjort. Det ble en pangstart med og om kunstneren Ai Wei Wei med filmen «Never sorry».

Ai Wei Wei. Foto: Wikipedia

Han er en internasjonal kunstner og regimekritiker. Kinesiske myndigheter stengte bloggen hans, banket ham opp, knuste hans nybygde studio og holdt ham i hemmelig husarrest. Han er en kunstner som overskrider grensene mellom politikk og kunst. Filmen ble laget av journalist og filmkunstner Alison Klayman under hennes jobb som journalist i Kina.

Venneforeningen var på kunsttur i Stockholm i september 2013 og så kunstnerne Niki de Saint Phalle og hennes samboer, Jean Tinguely. Høsten 2015 viste vi filmen «Kunstens Bonnie & Clyde» om de samme kunstnerne som vi så i Stockholm. Hun arbeider i en naiv eksperimental stil. Vi hadde sett en stor utstilling av henne i Moderna Museet i Stockholm, og det var kjekt med et gjensyn.

Niki de Saint Phalle, Moderna Museet, Stockholm 2013. Foto: Eva Nilsson

I kronologisk rekkefølge viste vi så film om kunstneren og skulptør Camille Claudel med innledning av Hanne Beate Ueland, så «Lysets Vanvidd» om Lars Hertervig som en forsmak på utstillingen «Hertervig møter Herenstam» som ble vist i museet.

Filmen i 2017 var «The Artist is Present» om performance kunstneren Mariana Abramovic. Filmen ble introdusert av Katharina Ueland. En berørende film, særlig scenene fra hennes performance i MOMA i 2010.

Mariana Abramovic. Foto: Helge Endresen

Så kom filmen om den engelsk-amerikanske kunstneren David Hockney «A bigger Picture», en sentral maler innen popkunsten, fulgt av en film om den tyske kunstmaleren Paula Modersohn-Becker, en representant for den tidlige ekspressionismen.

En spennende film var også filmen vist høst 2018 om den fransk-amerikanske kunstneren Louise Bourgeois, «The Spider, The Mistress and The Tangerine». Hun er kunstneren som blir ansett som grunnleggeren av bekjennende kunst. Den ble som mange av de andre filmene, gjentatt vist etter en kunstlunsj.

Louise Bourgeois' Spider Maman. Foto: Wikipedia

Neste film ut var filmen om den østerrikske kunstneren «Gustav Klimt» som vi så senere på vår tur til Wien. Kunstneren er i spissen for den østerrikske modernismen, også knyttet til symbolismen og art nouveau.

Torill Lura hadde innledningen til filmen om den verdenskjente kunstneren Paul Gauguin. «Paul Gauguin – Paradise Beyond the Horizon». Hans kunst er karakterisert som primitivisme – hele fargeflater, sterke konturer og forenklinger.

Fra Paul Gauguins Tahiti bilder. Foto: Wikipedia

En annen kunstner vi så på vår vennetur til Wien, var Ernst Ludwig Kirchner. Filmene om ham ble innledet av John Hollen – «The Art and Life of Ernst Ludwig Kirchner». Han var en ekspressionistisk maler og en av grunnleggerne av kunstnergruppen Die Brücke. Hans billedspråk er unikt og energirikt.

Våren 2020 tok vi for oss filmen om den amerikanske kunstneren Alexander Calder, hvor Torill S Lura hadde en innledning til filmen.

Four Leaves and Three Petals 1939, i Picassomuseet, Malaga. Foto: Eva Nilsson

Calder brakte bevegelse inn i skulpturens verden, og det ble starten på kinetisk kunst- mobile skulpturer. I tillegg arbeidet han med vanlige skulpturer i bronse og tre og både malte og tegnet. En leken kunstner.

Ikke bare kunstnere, men også en kunstmesen har vi vist film om – «Art Addict» - om Peggy Guggenheim som endte med å etablere et eget kunstmuseum først i London og senere i Venezia ved Kanal Grande. Museet eies og drives nå av The Solomon R. Guggenheim Foundation i New York. Og igjen var det Torill S. Lura som hadde innledningen til filmen.

Året 2020 var pandemiåret, men den 18. november klarte vi å få til en filmvisning i en lette i smitterestriksjonene. Da viste vi filmen «INFINITY The Life and Art of Yayoi Kusama». Nå var det tillatt med kun 46 personer i auditoriet. Torill S. Lura hadde en innledning til filmen.

Yayoi Kusama. Foto: Wikipedia

Det var en sterk og fargerik kunstner og kunst som nok kjennetegnes best av prikkene. Arbeidene hennes er basert på konseptuell kunst og viser noen attributter til feminisme, minimalisme, surrealisme, popkunst og abstrakt ekspresjonisme.

L.S. Lowry «A Village Square». Foto: Wikipedia

Året 2021 ble innledet med filmen «Mrs Lowry and Son» - om den engelske kunstneren Lawrence Stephen Lowry og hans mor. Det er en spillefilm med Vanessa Redgrave og Timothy Spall i hovedrollene. Lowry var influert av impresjonismen og hadde en naiv teknikk. Filmene ble innledet av John Hollen og det var nok mange som hadde lyst til å dra til Manchester for å se hans kunst som er samlet der.

Filmkveldene og filmvisning i forbindelse med kunstlunsjene, har vært en stor suksess. Venneforeningen har flere filmer på lager og kommer fremover til å tilby medlemmene å bli kjent med flere kunstnere via filmmediet.

MEDLEMSUTVIKLING OG ØKONOMI

Av Tor K. Eskeland

Venneforeningens formål er blant annet å gi økonomisk støtte til innkjøp av kunst til samlingene. Da alle arrangementer og turer i prinsippet har gått i balanse, er det medlemskontingene som har skapt overskudd til å oppfylle forenings vedtekter om støtte.

Medlemsmassen har således vært grunnlaget for økonomien. Allerede i første hele driftsår i 1992 var det 514 registrerte medlemmer. Etter 3 år var medlemsmassen opp i 600, og i 1997 var den økt til over 700. Etter en periode med litt fallende tendens har antall medlemmer de siste 9 årene holdt seg rundt 700. Marginalt lavere tall det siste året skyldes hovedsakelig pandemien og det faktum at det er innført et nytt godt medlemsregistreringssystem. I skrivende stund (april 2021) er status 650 medlemmer. Venneforeningen kan sies å være en av de største frivillige organisasjonene i distriktet – utenom idrettsforeningene.

Ved at medlemsmassen har holdt seg på et jevnt høyt nivå, har også kontingent innbetalingene vært stabile. Gjennomsnittlig årlig kontingentinngang har vært over kr 150.000 med topp i 2019 på nesten kr 200.000.

Disse inntektene har gitt grunnlag for å bidra med økonomisk støtte til innkjøp av kunst for til sammen ca kr 2,3 mill gjennom forenings eksistens. I tillegg har foreningen gitt bidrag til kjøp av flygel, AV utstyr samt støtte til galleriåpninger.

Målsetningen har vært og er at regnskapet skal gå i balanse ved at overskuddet gis til museet, samt tilbake til medlemmene i form av arrangementer, turer og honorarer til foredragsholdere. «Bufferbeholdningen» i bank har i gjennomsnitt vært ca. kr 60.000. Beholdningen pr. utgangen av 2020 var kr 77.000.

I 2020 ble foreningen tilgodesett med driftsstøtte fra Stavanger kommune på kr 25.000. Samme året mottok foreningen en testamentarisk gave fra Liv Karin Wathne Torjusen på kr 125.000 som er øremerket innkjøp av kunst – en gave som foreningen er meget takknemlig for.

Den stabile medlemsmassen og nøkterne driftskostnader gir grunnlag for at Venneforeningen også i fremtiden vil kunne være økonomisk bidragsyter til museet.

DET VAR EN GANG – NOEN GANGER – MAN SNAKKET OM – OG DRØMTE OM EN SKULPTURPARK I STAVANGER

Av Sissel Medby

I det aller første nummeret av LARS, som kom ut i 1992 skrev kunstner, skulptør og billedhugger, Hugo Frank Watne, som da satt i styret i Venneforeningen, under overskriften «Skulpturpark og skulptursymposium i 1995» om mulighetene for å få til en skulpturpark ved og rundt Mosvannet.

Hugo Frank Watne sine tanker omhandlet et symposium for å få til et prosjekt og om hvordan en skulpturpark kunne realiseres og finansieres.

Den gangen ble det med drømmen, men det var en god drøm. Vi er nå i 2021 – nesten tretti år senere. Nå planlegges Stavanger by jubileum i 2025.

Er det mulig å hente fram igjen en god drøm? – En drøm om god kunst i det offentlige rom – i aksen fra Stavanger kunstmuseum, gjennom Mosvannsparken, over kulverten mot sentrum – og kanskje til Bjergstedparken?

Det er ikke bare Hugo Watne som har hatt drømmer om kunst i det offentlige rom i Stavanger.

I 1987 skrev Stavanger Aftenblad om Harald Hermansen, daværende direktør i Konserthuset, sine tanker om – drømmer om – og planer for «European Sculpture Park Stavanger», en europeisk skulpturpark i forbindelse med Konserthuset og Bjergstedparken. Ideen var å be Utenriksdepartementet via Norges ambassader i de enkelte land om å stille til rådighet en eller to skulpturer, representative for landets samtidskunst, som et varig depositum i Stavangers Euro Park. De så for seg å samle i overkant av 30 skulpturer. Det ville gi en mulighet til å trekke et ellers lite benyttet parkområde inn i den store sammenhengen – for å oppnå det landskapsarkitekt og plansjef i parkvesenet Reidar Lerang kalte en «parkvandring blant skulpturer».

Dette var også en god drøm.

Det har vært andre forslag til kunst i det offentlige rom i Stavanger, men foreløpig er det lite som har blitt realisert – av ulike grunner. Manglende realisering betyr ikke at kunst i det offentlige rom ikke er en god idé.

Det er mange fordeler med kunst i det offentlige rom.

Kunst i seg selv bidrar til positiv helseeffekt. Kombinert med kunst ute i naturen kan kunstopplevelser kombineres med det å bruke kroppen som også gir en positiv helsegevinst.

Årvåken av Hilde Mæhlum. Foto: Solveig Fløgstad

God kunst i det offentlige rom gir tilgjengelighet til kunst til alle som ønsker det – til enhver tid. Vi leser om at museenes inngangspenger begrenser tilgjengelighet og om gode tiltak for å redusere inngangsbillettene – og det er bra.

Kunst generelt er både viktig og til glede. «Kunst bidrar med nye perspektiver og ideer på tilværelsen vår. Kunst kan faktisk også gi trøst». Dette skriver Hanne Beate Ueland og Helga Nyman i en artikkel i Stavanger Aftenblad 8. april 2021. De viser i artikkelen til forskning som bekrefter at kunst har positiv effekt både på vår mentale og fysiske helse i alle livets stadier. Det gjelder både såkalt aktiv og passiv deltakelse i et bredt kunstbegrep, som inkluderer scenekunst, billedkunst, litteratur og digital kunst og kultur og helt sikkert også kunst i det offentlige rom.

Forskning viser helt krystallklart at opplevelse av natur og fysisk aktivitet i natur fremmer folkehelsen betydelig, både den fysiske helsen og den mentale. Forskning viser også at kunst i det offentlige rom er fremmende for folkehelsen gjennom variasjon og mangfold, kunst gir viktige opplevelser langs veien. En kombinasjon av kunstopplevelser og naturopplevelser er dobbel folkehelsemedisin!

Det å skape et mangfold av møteplasser som forsynes med kunstopplevelser vil skape enda bedre møteplasser og enda flere grunner til å gå tur. Dette forteller landskapsarkitekt og tidligere park- og veisjef Torgeir E. Sørensen i en samtale om kunst i området rundt Mosvannet og kulverten – på vei mot sentrum. Han forteller videre at området som er skapt av kulverten gir Stavanger en fantastisk park som i tillegg til et fantastisk fugleliv også rommer mange turmuligheter og plasser for kunst. Vi har allerede tyngdepunkter langs turløypene i form av for eks. treningsinnretninger, som finnes i bl.a. Sørmarka, eller smykker som broen på turstien langs Hafrsjorden. Kunst kan også utgjøre slike tyngdepunkt som er med og definerer og gir identitet til gode møteplasser.

Så hva med å fortsette en utvikling av en kunspark med utgangspunkt i Stavanger? Det finnes allerede en fin skulpturpark ved Stavanger kunstmuseum. Er det mulig å bygge den ut? Kanskje man kan få til en forlengelse fra det vakre turområdet ved kunstmuseet ned mot Stavanger sentrum?

Gjort riktig – gjennom den rette prosessen fra kulturavdelingen, kunstutvalget og våre politikere kunne vi kanskje feire en ny start i forbindelse med byjubileet i 2025.

Venneforeningen har i sine vedtekter at vi skal bidra til kunstinnkjøp for kunstmuseet.

Bølgen av Marit Lyckander. Foto: Solveig Fløgstad

Kan Venneforeningen ære Hugo Frank Watne med å hente fram igjen drømmen? Kan vi bidra til et engasjement for en kunspark? Kan Venneforeningens jubileumsår bli et kick off til at vi ved Stavanger bys jubileum i 2025 kan se en spe fortsettelse til en kunspark i Stavanger? Venneforeningen var i den tidligste fasen ivrige med bidrag til skulpturer i Mosvannsparken ved museet; årlige avdrag til innkjøp av Skara Brae, Möbius av Aase Texmon Rygh og sokkel til Magnus Vigrestads skulptur Barbarkvinnen. Det er vel en god begynnelse? men bare en begynnelse.

Det er lov å fortsette å drømme en god drøm om at uterommet kan tas i bruk, – om en god spasertur med gode kunstopplevelser underveis.

Skulptur i betong av Frank Åsnes. Foto: Solveig Fløgstad

Stele for Stavanger av Jan Groth. Foto: Solveig Fløgstad

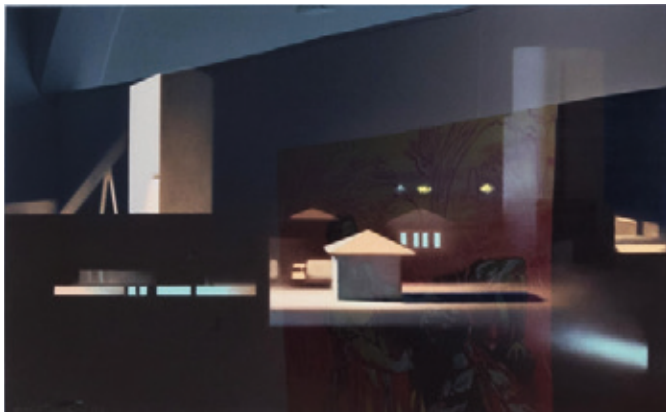

VÅRE GAVER GJENNOM 30 ÅR

Av Torill S. Lura og Eva Nilsson

Venneforeningen har i sitt formål å bidra til innkjøp av kunst for museet. Gjennom årene har det blitt en del gaver, både kunstverk, et flygel, støtte til utgivelsen av en bok om Hertervig, støtte til glassdørene inn til Hafsten-salene, montrene på utsiden av museet, bokhyllene i biblioteket og diverse AV utstyr.

1992: Roald Kyllingstad: Tårnbygging

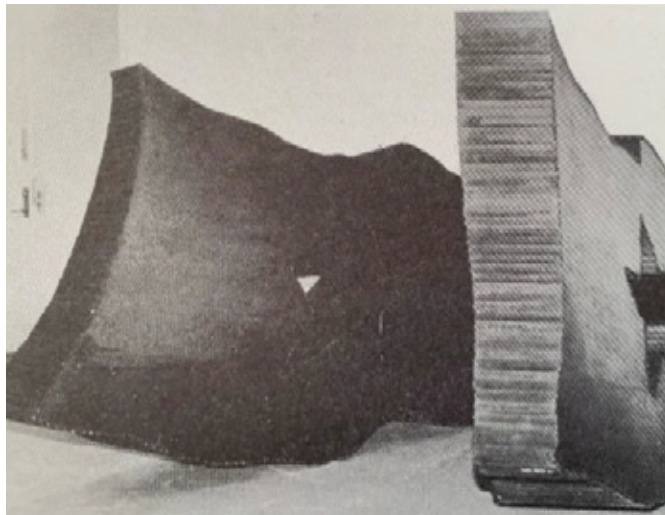
Foto: Oddbjørn Årstad

1993: Terry Nilssen Love: Green Square, maleri og Shuffle, maleri

Avfotografert fra LARS 1994 – er egentlig i farger

1994: Michael O'Donnell: Two Black Flags

Foto fra LARS

1994: Håkon Bleken, Dr. Gundersens anatomi

Foto: May Johannessen

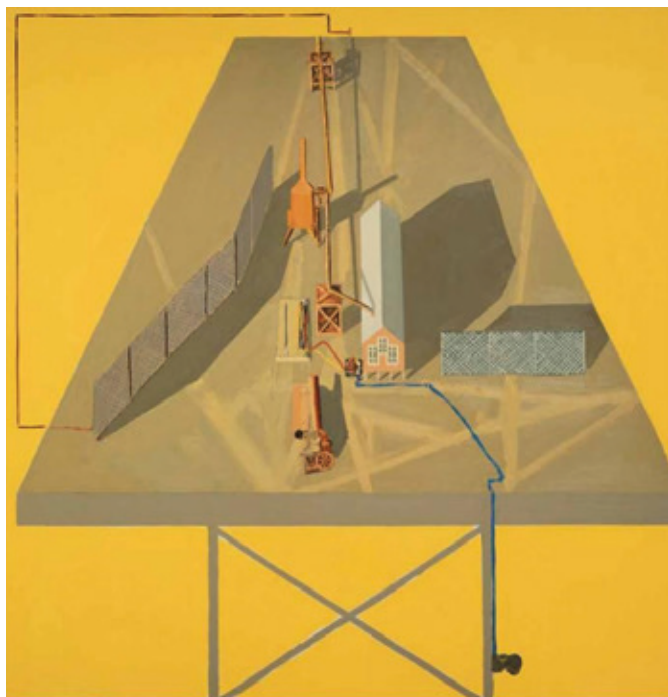

1995: Jan Groth: Tegn 1, 1971-72, gobelin

Foto: Maj Johannessen

1995: Leonard Richard: Modellbilde/gul bakgrunn

Foto ukjent

1996: Aase Texmon Rygh: Møbius, skulptur

Foto: Oddbjørn Erland Årstad

1997-2002: Bård Breivik, årlige avdrag til innkjøp av Skara Brae, skulptur

Foto: Oddbjørn Erland Årstad

1999: Innkjøp av flygel basert på salg av grafikk

2003: Sokkel til Magnus Vigrestads skulptur Barbarkvinnen

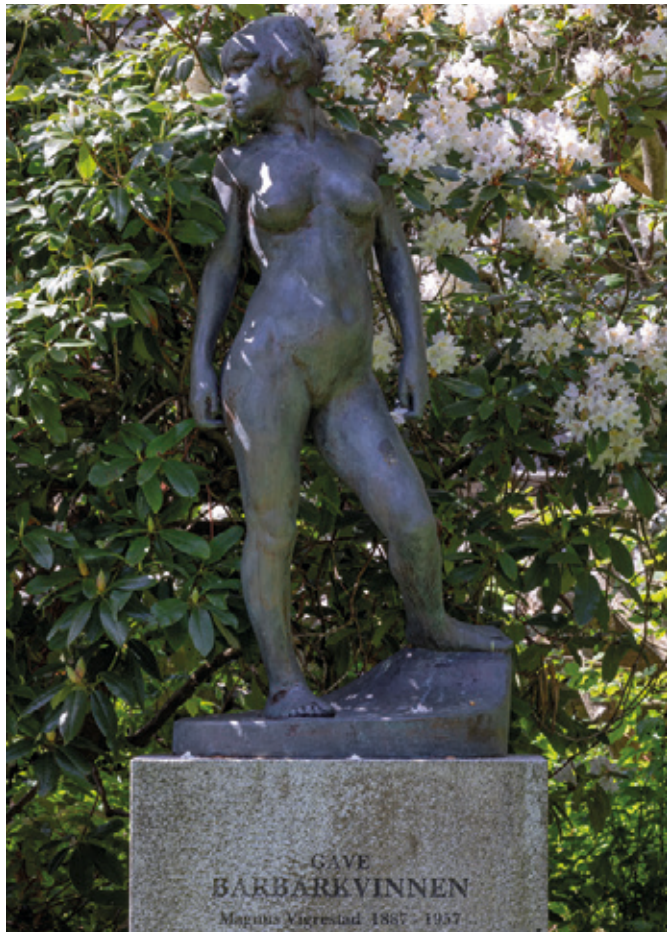

Foto Oddbjørn Erland Årstad

2003: Hugo Frank Wathne: Tyren, skulptur 1974

Foto: Ellen M. Sæthre

2003: Mari Slåttelid: Landskap ved Düsseldorf

Foto: May Johannessen

2004: Ukjent kunstner: Ladegård, maleri

2005: Støttet utgivelsen av «Fragmenter Lars Hertervig»: Bok

Foto: Eva Nilsson

2006: Per Dybvig: Zwei Männer II: Tegning

Foto: May Johannessen

2007: Jan Groth: Komposisjon, maleri

2008: Bidrag til glassdører til Hafstensamlingen

2009: Mette Tronvoll: Rena 10, Foto

Foto etter Mette Tronvoll

2010: Roald Kyllingstad: Gemini, pastell

Foto: Roald Kyllingstad

2011: Mona Orstad: Noice and Silence, maleri

Foto: Mona Orstad

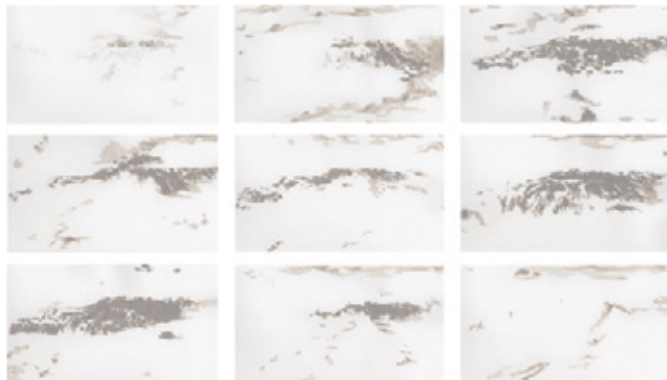
2011: Mona Orstad: Avgang før dagen gryr, maleri

2012: Kitty Kielland: Slåttonn på Kvalben, maleri

Foto: Blomquist

2013: Kenneth Varpe: Dilutions – delutions, video

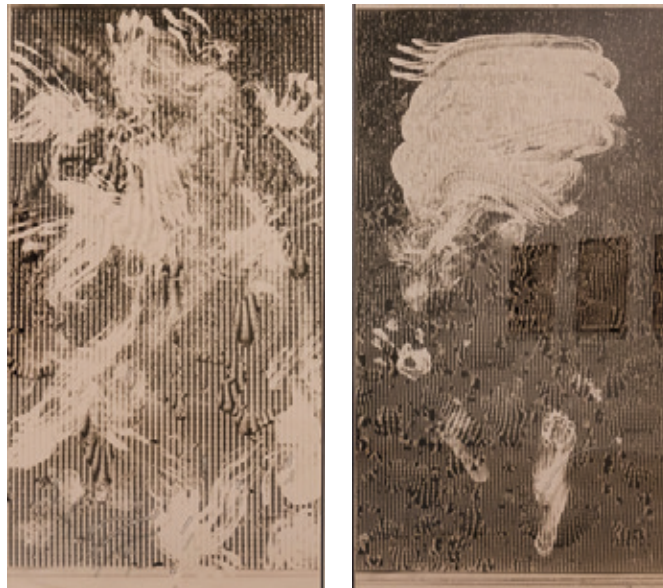
Foto: Kenneth Varpe

2014: Ren Shulen: 20 fotografier fra serien Model arbeider

Foto: Maj Johannessen

2015: Sandra Vaka Olsen: Dive Skin og Dive Skin, foto

Foto: Oddbjørn Årstad

2016: Jan Groth: Maleri

Foto Bruun Rasmussen DK

2017: Trond Hugo Haugen: Et riksportrett 2014 (Etter Eidsvold bildet 1814)

Foto André Severin Johansen

2019: Else Leirvik, Vintereple

Foto: Eva Nilsson

2018: Ask Bjørlo: Havfruens hatt (bildet viser bare en del av verket)

Foto: Oddbjørn Erland Årstad

2020: Urd J. Pedersen. Lammende skam, 7 tegn på at du er ekte, Selvtillit (hvis den er fortjent), Get Over It, Blod & Liv, Hvor bor du? Fra 2020

Fra Vestlandsutstillingen i Stavanger Kunsthall. Foto: Christian Tunge

VENNEFORENINGEN
STAVANGER KUNSTMUSEUM

30
ÅR

TAKK FOR STØTTE!

Gode venner
er godt å ha også
for Venneforeningen

BGE | CONTEMPORARY
ART
PROJECTS

SpareBank 1
SR-BANK

MUSÉ
GATEN
S BL
OMST
ER

KUNSTNERSTIPEND

Vi takker for støtte fra ekteparet Tone og Tor Dagfinn Veen

De har gitt oss et betydelig bidrag til feiringen av jubileet 3. september, til å trykke jubileumsnummeret av LARS, og kunstnerstipendet.

Venneforeningen SKM 30 år/jubileumsstipend på kr 50 000 tildeles 3. september

Styret i Venneforeningen har satt sammen en jury som består av:

Hanne Beate Ueland, avdelingsdirektør SKM

Hans Edward Hammonds, kunstner og leder BKF Rogaland

John Øivind Eggesbø, rektor Kunstsolen i Stavanger

Kriterier gitt til juryen:

- Kunstnerens alder; yngre; etablert/nyetablert, evt. avslutter høyere kunstfaglig utdanning innen året
- Lokal/regional tilhørighet, med hele eller deler av sin kunstneriske virksomhet lokalt
- Profesjonell kunstner – forstått som aktiv, gjennom utdanning og / eller utstillingsvirksomhet

JUBILEUMSFEIRING 3. SEPTEMBER 2021

Program

Kl. 17:00

Ankomst og aperitiff på terrassen til Stavanger kunstmuseum

Kl. 17:30

Formelt program i foajeen:

Ordfører i Stavanger Kari Nessa Nordtun

Styreleder Venneforeningen Eli Frøyland Olsen

Avdelingsdirektør Stavanger Kunstmuseum

Hanne Beate Ueland

Tildeling av Venneforeningen SKM 30 år/jubileumsstipend; Tone og Tor Dagfinn Veen

Kl. 18:10

Klaverkonsert med Erling R. Eriksen

Kl. 18:30

To parallelle sesjoner; A og B, bytter og gjentas

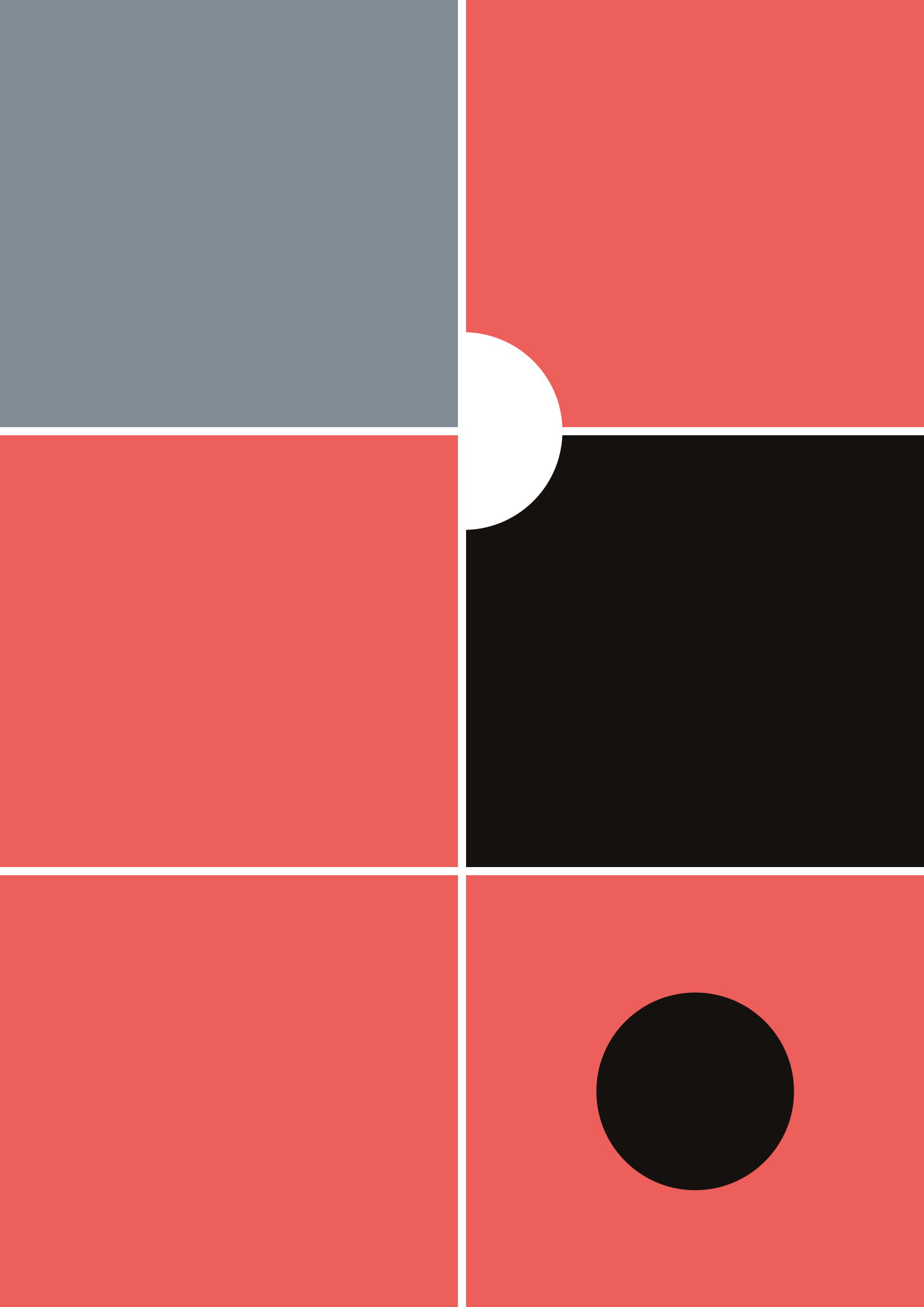
A: Foredrag ved Trond Borgen i auditoriet:

Lars Hertervig «Liten i byen, stor i kunsten»

B: Omvisning i utstillingen: "Å bygge en samling". Nyinnkjøpte verk og verk Venneforeningen har støttet økonomisk.

Kl. 20:15

Sosialt samvær og et måltid

**VENNEFORENINGEN
STAVANGER KUNSTMUSEUM**

kunst.venneforeningen@museumstavanger.no
stavangerkunstmuseum.no/venneforeningen

